Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№123 (2413).
29 ЧОРШАНБА МАЙ, 1974 й.
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

★ КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР ташқи ишлар Министри А. А. Громико Сурия Араб Республикаси раҳбарлигининг таклифига биноан Дамашққа келди.

★ **Югославия Коммунистлар союзининг 27 майда Белградда очилган X съездида «Социалистик ўз-ўзини бошқаришни янада ривожлантириш учун кураш ва Коммунистлар союзининг роли тўғрисида» Югославия Коммунистлар союзининг раиси, Югославия Социалистик Федератив Республикасининг Президенти И. Броз Тито доклад қилди.**

★ СССР Олий Совети Миллатлар совети ташқи ишлар комиссиясининг раиси, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитети секретари Б. Н. Пономарёв бошчилигида расмий визит билан Қўшма Штатларга келган СССР Олий Совети делегацияси АҚШнинг Ғарбий соҳилига сафар қилиш программасини тамомлаб, Нью-Йоркка қайтиб келди.

ИХТИРОЧИЛАР СЛЁТИ

Кеча

Ўзбекистон Енгил саноати, корхоналари рационализатор ва ихтирочиларининг биринчи слётида ана шу борада олиб борилаётган ишлар якунланиб, келажак режалари белгиланди. Слёт қатнашчилари меҳнат унумдорлигини ошириш, янги қувватлардан фойдаланишни тезлатиш, фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш орқали тўққизинчи беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун республика енгил саноати, корхоналари ходимларига мурожаат қабул қилишди.

Республика Енгил саноати министрлиги рационализатор, ва ихтирочилари меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулотларни модернизациялаш, хом ашёлардан тежаб-тергаб фойдаланиш, меҳнат маданиятини ошириш, маҳсулот сифатини ошириш борасида бир қатор ибратли ишларни амалга оширишмоқда. Беш йилликнинг ўтган уч йилида улар томонидан 4 минг таклиф ишлаб чиқаришга жорий этилиб, 15 миллион сўмга яқин иқтисодий самарага эришилди.

ШАҲРИМИЗ ИНДУСТРИЯСИНИНГ РАПОРТИ

Кеча

Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 50 йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун ўзаро социалистик мусобақани қизғин ташкил қилган шаҳримиз саноат корхоналарининг коллективи маҳсулот реализация қилиш бўйича беш ойлик план топшириқларини муваффақиятли адо этди. Шунингдек, муҳим халқ хўжалик буюмлари ишлаб чиқариш топшириғи ҳам муваффақиятли бажарилди.

Ой охиригача пландагига қўшимча яна ўнлаб миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинади.

16 ИЮНЬ ЯКШАНБА — СССР ОЛИЙ СОВЕТИГА САЙЛОВЛАР КУНИ

ҚАРДОШ ХАЛҚЛАРНИНГ ДЎСТОНА ОИЛАСИДА

САЙЛОВЧИЛАРНИНГ Ш. Р. РАШИДОВ БИЛАН УЧРАШУВИ

СССР Олий Советининг Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи 115- Тошкент — Ленин сайлов округи вакиллари 28 майда Тошкент область партия комитетининг мажлислар залига тўпланишди. Улар бу ерда шу округдан депутатликка номзод — КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Шароф Рашидович Рашидов билан учрашдилар.

Ўзбекистон пойтахтининг меҳнаткашлари СССР Олий Совети сайлови кунига катта байрамдагидек тайёргарлик кўрмоқдалар. Меҳнат коллективлари сайловни ўзларининг социалистик мажбуриятларини муддатидан илгари бажариш, беш йилликнинг белгиловчи, тўртинчи йили планларини амалга оширишда янгидан-янги муваффақиятлар билан кутиб олмоқдалар. Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари А. А. Хўжаев сайлов олди йиғилишини очиб шу тўғрида гапирди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС ленинчи Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси баланд руҳ билан йиғилишнинг фахрий президиумига сайланади.

Ишончли вакил — Ленин район партия комитетининг биринчи секретари И. И. Федоринов Ш. Р. Рашидовнинг ҳаёт йўли тўғрисида сайловчиларга сўзлаб берди, депутатликка номзоднинг бутун фаолияти Ўзбекистондаги улкан ўзгаришлар билан боғлиқ эканлигини, Ленин ишига, Коммунистик партияга, совет халқига хизмат қилишнинг ёрқин намунаси эканлигини таъкидлади. Шароф Рашидович партия ва давлат арбобига хос ташкилотчилик таланти, кишиларга нисбатан зўр эътибор ва ғамхўрлиги билан республика меҳнаткашларининг иззат-ҳурматига сазовор бўлди.

Ўртоқ Федоринов учрашув қатнашчиларини коммунистлар билан партиясизлар бузилмас блокининг номзоди учун якдиллик билан овоз беришга даъват этди.

Октябрь Революцияси номли тепловоз-вагон ремонт заводи электр слесарларининг бригада бошлиғи Н. М. Железнов сўзга чиқади.

— Мен, — деди у, — Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пленумларининг ишида, партия активи йиғилишларида кўпинча қатнашиб тураман. Мен республикада халқ хўжалиги ва маданиятининг ҳамма соҳаларини янада ривожлантириш масалалари кенг кўламда зўр ғайрат билан ҳал этилаётганлигини яхши биламан. Биз коммунистлар ва партиясизлар бузилмас блокининг номзодлари учун овоз бериш билан янги муваффақиятлар учун, коммунизм ғалабаси йўлидаги янги зафарлар учун овоз берган бўламиз.

«Қизил тонг» фирмасининг тикувчиси З. Я. Лебедева минбарга чиқади:

— Совет халқи, — деди у, — СССР Олий Советига аввалги сайловдан буён ўтган тўрт йил мобайнида коммунистик қурилишда ажойиб муваффақиятларга эришди. Бизнинг коллективимиз ҳам ўзининг муносиб ҳиссасини қўшди. Шу давр ичида ишлаб чиқариш ҳажми икки баравар ортди. Аёлларимиздан 115 киши тўққизинчи беш йилликни 2,5 йил ичида бажарди. Мен 1978 йил ноябрь ойи ҳисобига ишлаяпман. Биз сайлов олди вахтасида янгидан-янги муваффақиятларга эришмоқдамиз.

— Совет Иттифоқида, — деди 110- мактаб муаллимаси Н. К. Великая, — Коммунистик партия раҳбарлигида меҳнаткашлар турмушининг моддий ва маданий даражасини юксалтириш учун кўп иш қилинмоқда. Кейинги йилларда Ленин районимизда янги мактаблар, болалар боғчалари ва комбинатлар фойдаланиш учун топширилди. Болаларнинг яхши ўқиши учун ҳамма шарт-шароитлар яратиб берилмоқда. Совет ўқитувчиларининг моддий турмуши яхшиланмоқда. Биз буларнинг ҳаммаси учун жонажон партияга самимий ташаккур изҳор қиламиз. Депутатликка номзодимиз Шароф Рашидович жонажон партиямизнинг содиқ фарзандидир.

Сайловчиларнинг ўртоқ Ш. Р. Рашидов билан учрашуви.

Р. Шамсутдинов ва Г. Григорьев фотоси, (ЎзТАГ).

Фармацевтика институтининг студенти Мавлуда Собировага сўз берилади. У КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг ВЛКСМ XVII съездида сўзлаган ёрқин нутқи совет ёшларининг меҳнат ғайрати ва ижтимоий-сиёсий активлигини кучайтирганлиги ҳақида, КПСС Марказий Комитетининг сайлов олди Мурожаатини йигит ва қизлар баланд руҳ билан кутиб олганликлари тўғрисида гапиради. Нотиқ сайловчиларни халқ номзоди учун овоз беришга чақиради.

Йиғилишда Ўрта Осиё темир йўли Тошкент бўлимининг бошлиғи Ғ. З. Заҳриддинов, «Ташхимсельмаш» заводининг директори Р. Ғ. Нодиров, «Средазэлектроаппарат» ишлаб чиқариш бирлашмаси партия комитетининг секретари В. Ф. Кириллов сўзга чиқдилар. Улар сайлов кампанияси КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини амалга ошириш учун умумхалқ кураши шиори остида ўтаётганлигини таъкидладилар, Коммунистик партиянинг, ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС ленинчи Марказий Комитети, Марказий Комитет Сиёсий бюросининг доно ички ва ташқи сиёсатини маъқулладилар. Нотиқлар халқ бахт-саодати тўғрисида доим ғамхўрлик қилаётганликлари учун, Совет давлатининг қудратини ошириш, ер юзида тинчликни мустаҳкамлаш йўлида ҳормай-толмай бажараётган ишлари учун жонажон партияга ва Совет ҳукуматига самимий ташаккур изҳор қилдилар.

СССР Олий Совети депутатлигига номзод ўртоқ Ш. Р. Рашидовга сўз берилади.

Ўртоқ Ш. Р. РАШИДОВ нутқи

Азиз ўртоқлар!

Аввало, менга яна юксак ишонч билдириб, СССР Олий Советн депутатлигига ўз номзоди қилиб кўрсатган Тошкент — Ленин сайлов округи меҳнаткашларига чин кўнгилдан ташаккур изҳор қилишни ўз бурчим деб ҳисоблайман. Халқнинг ишончи ҳар бир коммунист учун, ҳар бир совет кишиси учун энг юксак шараф, жуда катта ҳурматдир.

Мен сизларнинг ишончингизни тамомила шонли Совет Иттифоқи Коммунистик партиямизга билдирилган ишонч, деб биламан. Азиз ўртоқлар, сизларни ишонтириб айтаманки, бутун куч-ғайратимни ва билимимни халққа садоқат билан хизмат қилишга бағишлайман, мамлакатимиздаги халқ ҳокимияти олий органининг депутати деган фахрли ва шу билан бирга жуда масъулиятли номни оқлаш учун қўлимдан келган ҳамма ишни қиламан.

Коммунист ҳаётининг бутун моҳияти халққа хизмат қилишдан иборат. Улуғ Ленин худди шу тарзда яшаган ва ишлаган эди. Коммунистларнинг улуғ партияси Ленин васият қилганидек курашмоқда, ғалаба қозонмоқда ва мамлакатни янада порлоқ истиқбол сари бошлаб бормоқда.

Мамлакатимизнинг ҳамма қисмида сайловчиларнинг ўз номзодлари билан ўтказилаётган учрашувларда жонажон Коммунистик партиямизнинг буюк роли ва хизматлари зўр иззат-ҳурмат, самимият билан таъкидлаб ўтилмоқда. Бу — тушунарли бир ҳолдир. Дарҳақиқат, совет халқининг бутун бир давр аҳамиятига эга бўлган тарихий ишлари совет жамиятининг раҳбар, етакчи ва илҳомлантирувчи кучи бўлмиш ленинчи коммунистлар партиясининг фаолияти билан чамбарчас боғланган.

СССР Олий Советига сайлов — давлатимизнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётида муҳим воқеадир. Партия сайловга тайёрланар экан, ўз ютуқларимиз, қийинчиликларимиз ва камчиликларимизга объектив баҳо беради, шу хусусда халқ билан ошкора гаплашади, келгусига мўлжалланган планларини халқ билан баҳам кўради. Хуллас, бизнинг партиямиз, унинг Марказий Комитети совет кишилари олдида бамисоли ҳисоб беради ва янги ишлар программасини баён қилади.

СССР Олий Советига илгари ўтказилган сайловдан буён ўтган давр партия XXIV съездининг, КПСС Марказий Комитети Пленумларининг қарорларини, тўққизинчи беш йиллик топшириқларини амалга ошириш учун қизғин кураш олиб борилган давр бўлди. Бу давр жаҳоншумул тарихий аҳамиятга молик воқеалар нури билан порлади. Совет кишилари ва улар билан биргаликда бутун тараққийпарвар инсоният ССР Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллигини тантанали вазиятда нишонладилар. ССР Иттифоқи планетамизда миллатлар ва элатлар бузилмас дўстлик ва ҳар томонлама қардошларча ҳамкорлик негизида бир оила бўлиб жипслашган биринчи давлатдир.

Совет халқларининг буюк қардошлик иттифоқида доим намоён бўлаётган манфаат ва мақсадларнинг бузилмас бирлиги, ирода ва ҳаракат бирлиги, юксак маънавий қардошлик, ишонч, ўзаро ғамхўрлик ва ёрдам каби хислатлар жаҳон тарихида ғоят кўп миллат ва элатларнинг ўзаро муносабатларида илгари ҳеч қачон кўрилган эмас.

Ўтган тўрт йил мобайнида меҳнаткашлар депутатлари Советлари барча бўғинларининг фаолияти анча кучайди. Социалистик демократияни янада ривожлантириш, ишлаб чиқаришни, жамоат ва давлат ишларини бошқаришга оммани тағин ҳам кенгроқ жалб этиш асосида Советларнинг хўжалик ва маданий қурилишдаги роли ўсди.

Коммунистик партия Совет жамиятининг коммунизм йўлидан олға қараб бораётган ҳаракатига етакчилик қилиб, меҳнаткашларнинг сиёсий активлигини кучайтиришга жуда катта эътибор бермоқда, уларни янада буюк ишлар ва зафарларга сафарбар қилмоқда.

(Давоми иккинчи бетда).

ШАСТРИГА ҲАЙКАЛ ЎРНАТИЛДИ

Меҳнат Қизил Байроқ орденли 24-мактаб биноси олдига тўпланган ўқувчилар бу инсонни мактаб музейига қўйилган портрети ва фотосуратларидангина эмас, балки уни Советлар Иттифоқининг энг яқин дўсти ва қўшни мамлакат — Ҳиндистон Республикасининг атоқли давлат арбоби сифатида биладилар.

Лал Баҳодир Шастри 1966 йил январида шаҳримизнинг ҳурматли меҳмони бўлган. У бу ерда Ҳиндистонда тинчлик ишини ўрнатиш учун куч ва ғайратини сарф этган эди. Кеча унинг сиймоси тошкентликлар олдида яна бир марта намоён бўлди. Унинг бронзадан ишланган ҳайкали мактаб биноси олдидаги майдонда бир умр турадиган бўлди.

Ҳиндистоннинг атоқли давлат ва сиёсий арбоби хотирасига бағишлаб ўрнатилган ҳайкалнинг очилиш маросимида Осиё ва Африка мамлакатларининг Тошкент кинофестивалида иштирок этаётган Ҳиндистон делегацияси, Тошкент шаҳар жамоатчилиги вакиллари ҳозир бўлишди. Митингни Собир Раҳимов район ижроия комитети раиси Г. Рафиқов очди. 24-мактаб директори К. Расулев, сўз олиб совет ҳинд-дўстлиги мамлакатларимиз ўртасида дўстлик муносабатларини мустаҳкамлашда Шастрининг фаолияти тўғрисида гапирди.

10-синф ўқувчиси У. Муҳибоева мактаб ўқувчилари ҳинд тилини қандай ўрганаётганликлари ҳақида гапириб берди. Шунингдек, Тошкент Давлат университети шарқ факультети 3-курс студенти В. Юнусова атоқли давлат арбобининг номини бизнинг мамлакатимизда яхши ҳурмат қилишлари ҳақида ҳаяжон билан гапириб берди.

Митингда машҳур кинорежиссёр Раж Капур дўстлик муносабатлари ҳақида сўзлади.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи, 24-мактаб илмий бўлим мудири Ю. Шокиров, Рабиндранат Тагор номли клуб президенти, шу мактабнинг 7 синф ўқувчиси У. Умарова ва кинорежиссёр Раж Капур ҳайкал устидаги оқ пардани оҳиста туширишади.

Ҳайкал ёнига анвойи гуллар қўйилди.

Бизнинг интервью

Тошкент энг қулай жой

Муҳаммад АБДУЛ КАВИ,
Яман Халқ Демократик Республикаси делегацияси бошлиғи, маданият министри ўринбосари.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. Брежневнинг фестиваль қатнашчилари номига йўллаган табрикномаси Совет Иттифоқининг Осиё ва Африка халқлари, жумладан, араб халқларининг социал тараққиёт ва тинчлик учун олиб бораётган курашни қўллаб-қувватлаётганини кўрсатиб турибди.

Менинг учун «Тошкент» ва «Тошкент фестивали» деган сўзлар бир-бирадан маъно жиҳатдан фарқ қилмайди. Осиё ва Африка мамлакатлари кинофестивалини ўтказиш учун Тошкент шаҳри танлаб олинганлиги ғоят қулай жой деб ҳисоблайман. Тошкент ва Ўзбекистон республикаси улуғ Советлар мамлакатнинг бир қисмидир. Бу мамлакатда социалистик революция жаҳонда биринчи марта амалга оширилганлиги қутлуғ ишдир. Ана шу фактнинг ўзи ҳам Тошкент фестивалига алоҳида аҳамият касб этади.

КАТТА ИМКОНИЯТ

Эрнандо ЛОПЕС,
Боливия, кинопрокат бош директори.

Осиё ва Африка мамлакатлари Тошкент кинофестивали дўстлик ва самимият вазиятида ўтмоқда.

Тошкент кинофестивалининг аҳамияти ва унинг мақсади «Тинчлик, социал тараққиёт ва халқлар озодлиги учун» деган шиордан ҳам яққол билиниб турибди. Ана шу шиор ўзбек тупроғида Осиё ва Африка қитъалари билан бирга, Латин Америкаси мамлакатлари кинематографистларини ҳам бирлаштириб турибди. «Совэкспортфильм»нинг меҳмони сифатида фестивалга тақдим қилинган картиналарни кўриш мен учун жуда қизиқарлидир. Мен ўз мамлакатим томошабинларини қизиқтирган масалаларни яхши биламан. Шунинг учун, уларнинг талабига мос келадиган картиналарни танлаб олиш иштиёқидаман.

Пойтахт мактабларида 10-синф ўқувчиларининг давлат имтиҳонлари бошланди. Октябрь районидаги 132-мактабни бу йил 150 йигит қиз тугаллайди. Барча имтиҳонларга ҳозирлик кўрган ёшлар 28 майда дастлабки синовдан ўтишди. Улар она тили ва адабиётдан иншони муваффақиятли ёзиб топширишди.

СУРАТДА: 10-синфни битирувчилар иншо ёзишмоқда.

Б. Мансуров фотоси.

ЖАҲОН ОЙИНАСИ

◆ ВАРШАВА. Полиграфия саноати кўп минг кишилик армиясининг ходимлари шу кунларда Польшада китоб нашр этиш бошланганлигининг 500 йиллигини нишонламоқдалар. Ҳозир Польша Халқ республикасида йилига икки мингдан ортиқ номда турли хил вақтли нашр чоп этилмоқда. Уларнинг умумий тиражи 34 миллион нусхага етди. Бундан ташқари ҳар йили билимнинг турли соҳаларига тааллуқли 140 миллион нусхадан ортиқ китоб нашр этилмоқда.

Мамлакатда ҳар йили янги-янги босмахоналар ишга тушмоқда.

◆ **ПРАГА. Бутуниттифоқ «Автоэкспорт» бирлашмаси билан Чехословакиянинг «Мотокова» ташкилоти вакиллари ўртасида имзоланган битим асосида ЧССР корхоналари бу йил СССРга тежамлилиги, яхши юра олиши ва бошқаришнинг қулайлиги билан ажралиб турувчи «Татра — 148» юк машинасидан 1.250 та етказиб беради.**

Ўз навбатида СССРдан Чехословакияга 40 мингта енгил автомобиль, асосан «Жигули» автомобиллари келтирилади.

◆ ПАРИЖ. Франциянинг Брест шаҳри олий инстанция суди Норвегиянинг руда ташийдиган «Полабрис» кемаси капитанини денгизни ифлослантиргани учун 20 минг франк жарима тўлашга ҳукм қилди.

«Полабрис» кемаси 1973 йил январь ойида Франциянинг территориал сувларида ёқилғи бўлмасини тозалаган эди. Шунда кема кенглиги 500 метр ва узунлиги 23 километр масофада мазут из қолдирди. Ҳукм денгизни нефть билан ифлослашнинг олдини олиш бўйича 1954 йилда қабул қилинган халқаро конвенция қоидаларига мувофиқ чиқарилди.

◆ **АДДИС-АБЕБА. «Иван Мичурин» номли совет юк теплоходи Эфиопиянинг Ассаб портига кўпдан-кўп дори-дармон, шунингдек одеяло ва газлама келтирди. СССР Қизил крест ва Қизил ярим ой жамияти союзининг туҳфаси бўлган бу юклар қурғоқчиликдан зарар кўрган Эфиопия районларининг аҳолиси учун мўлжалланган.**

16 июнь якшанба | **СССР Олий Советига сайловлар куни**

ҚАРДОШ ХАЛҚЛАРНИНГ ДЎСТОНА ОИЛАСИДА

(Боши биринчи бетда).

Партиямизнинг раҳбарлик роли кун сайин ёрқин, чуқурроқ ва тўлароқ намоён бўлмоқда, барча партия ташкилотларининг обрў-эътибори ва таъсири доим ўсиб кучайиб бормоқда. Булар аввало, партиянинг жанговар штаби — Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг ва жаҳон коммунистик ҳаракатининг атоқли арбоби ўртоқ Леонид Ильич Брежнев бошчилигидаги ленинчи Марказий Комитет, унинг Сиёсий бюроси бажараётган самарали, кўп қиррали ва улкан ишларнинг натижасидир.

Партия ўзининг бутун фаолиятида ишчилар синфининг, колхозчи-деҳқонларнинг, зиёлиларнинг, бутун совет халқининг сидқидилдан бераётган қудратли мададига доим таяниб келмоқда.

Партиямизнинг ва давлатимизнинг улуғ йўлбошчиси В. И. Ленин давлатни бошқаришда оммани доимо ва мутлақ, шу билан бирга ҳал қилувчи тарзда қатнаштириш зарур эканлигини кўп марта таъкидлаган эди. Партия В. И. Лениннинг ана шу васиятларини бажара бориб, Совет демократиясини янада ривожлантиришга, меҳнаткашларнинг тобора кенг оммасини Советларнинг ишида актив қатнаштиришга катта аҳамият бермоқда. СССР Олий Совети составининг ярмидан кўпи ишчилар ва колхозчилардан иборат эканлигини айтиб ўтиш кифоядир.

СССР Олий Совети депутатлигига Ўзбекистон ССР ва Қорақалпоғистон автоном республикасидан номзод қилиб рўйхатга олинганлар орасида саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши илғорлари ҳамда новаторларидан 40 киши, 12 Совет Иттифоқи Қаҳрамони ва Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, халқнинг энг яхши ўғил ва қизлари — халқ хўжалиги барча соҳаларининг вакиллари, фан ва маданият арбоблари, партия, совет, касаба союз ва комсомол ходимлари, Совет Армиясининг ҳарбий хизматчилари борлиги билан фахрланамиз. Уларнинг ҳаммаси ўз кучлари, билимлари, ижодий ғайратларини аямайдилар ва халқнинг юксак ишончини шараф билан оқлайдилар. Бунга шак-шубҳа йўқ.

Ўртоқлар! Партия ва халқ КПСС XXIV съездидан кейинги йилларда босиб ўтган йўлнинг асосий якунини қисқача баён қилар эканмиз, комил ишонч билан айтиш мумкинки, Ватан экономикасини янада ривожлантириш, унинг социал ва маданий тараққиёти программаси муваффақиятли суратда амалга оширилмоқда. Совет Иттифоқининг миллий бойлиги ва иқтисодий потенциали ғоят ўсди, меҳнаткашларнинг турмуш даражаси тўхтовсиз юксалмоқда. Совет халқининг сиёсий бирлиги, унинг Коммунистик партия теварагидаги жипслиги мустаҳкамланди. СССРнинг халқаро майдондаги обрў-эътибори ўсди.

Беш йилликнинг дастлабки уч йили партиянинг ишлаб чиқаришни интенсивлаштириш йўли катта самаралар бераётганлигини яққол кўрсатди. Миллий даромад 48 миллиард сўм миқдорида ортди. Саноат маҳсулоти ҳажми 23 процентдан зиёд кўпайди.

Ишлаб чиқариш, уй-жой-коммунал ва маданий қурилишнинг кенг программаси бажарилди. Уч йил мобайнида халқ хўжалигига сарфланган капитал маблағлар ҳажми 280 миллиард сўмдан ортиқ бўлди, асосий ишлаб чиқариш фондлари эса 30 процент ортди.

Қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш соҳасида кўп иш қилинди. Уч йил мобайнида ҳаётий муҳим бўлган ана шу соҳани ривожлантириш учун 65 миллиард сўмдан зиёд маблағ сарфланди.

Беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили зарбдор меҳнат йили бўлди. 1973 йил планининг асосий топшириқлари анча ошириб бажарилди. Саноат ишлаб чиқариши 1972 йилдагига нисбатан планда мўлжалланган 5,8 процент ўрнига 7,4 процент ўсди. Топшириқдан ташқари 7,3 миллиард сўмлик маҳсулот тайёрланди ва реализация қилинди. Рекордли дон ҳосили — 222 ярим миллион тонна дон етиштирилди. Мамлакатнинг пахтакорлари 7 миллион 660 минг тонна пахта териб олдилар. Қиш шароити оғир келишига қарамай, чорвадорлар 1973 йилда мол туёғини кўпайтириш ва чорва мол ҳамда паррандалар маҳсулдорлигининг оширилишини таъминладилар.

Бизнинг халқимиз ана шу муваффақиятларнинг ҳаммаси ҳақли суратда ленинчи партия, унинг Марказий Комитети, Сиёсий бюроси ва шахсан Марказий Комитет Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг доно раҳбарлиги туфайли қўлга киритилди, деб ҳисобламоқда. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг толмас фаолияти, битмас-туганмас ғайрат-шижоати, кишилар тўғрисида, ер юзида тинчлик ўрнатиш тўғрисида қилаётган ғамхўрлиги бутун халқнинг тахсинига сазовор бўлди. Бу ҳол СССР Олий Совети сайловига тайёргарлик кунларида ҳам яққол намоён бўлди. Совет халқи партия ва давлатнинг Ленин типидаги таниқли арбоби, принципиал коммунист, меҳрибон ва дилкаш киши бўлмиш Л. И. Брежневни ҳокимият олий органининг депутатлигига якдиллик билан ўзининг биринчи номзоди қилиб кўрсатди. Л. И. Брежнев совет халқининг, планетамиздаги барча софдил кишиларнинг чексиз меҳр-муҳаббати, ташаккури ва иззат-ҳурматига сазовор бўлди.

Ўртоқлар! Коммунистик қурилиш жараёнида СССР халқларининг бир-бири билан яқинлашуви, халқлар бирлигининг мустаҳкамланиши, ҳар томонлама қардошларча ҳамкорлик ва ўзаро ёрдамдан иборат объектив жараён содир бўлмоқда. Ана шу қонуниятли жараён йил сайин жадаллашиб, ривожланиб бормоқда, тобора яққол намоён бўлмоқда. Бу эса ҳар бир республикани бундан буён ҳам равнақ топтириш, кўп миллатли бутун социалистик давлатимиз қудратини юксалтиришнинг зарур шартидир.

Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам Совет Иттифоқидаги барча халқлар билан бир ёқадан бош чиқариб, шаҳдам қадамлар билан иқтисодий ва социал тараққиёт йўлидан олға бормоқдалар.

Республикада уч йил мобайнида саноат ишлаб чиқариши ҳажми 27 процент ўсди. Пландан ташқари 830 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Мамлакатда энг йирик деб ҳисобланган Сирдарё ГРЭСининг икки блоки, Олмалиқ химия заводи билан Муруntov олтин қазиб чиқариш комплексининг иккинчи навбати, Бухоро ип газлама комбинатининг биринчи навбати, енгил саноат ва озиқ-овқат саноатининг бир қанча корхоналари ишга туширилди.

Халқ учун керакли товарлар ишлаб чиқарувчи корхоналар тез суръатлар билан барпо этилмоқда. Маҳсулотнинг сифатини яхшилаш учун кўп иш қилинди. Ҳозирги вақтда Ўзбекистондаги завод ва фабрикалар ишлаб чиқараётган 191 буюм давлат Сифат белгисини олишга сазовор бўлди.

Капитал қурилиш тобора кенг кўламларда давом эттирилмоқда. Республикада тўққизинчи беш йилликнинг уч йили мобайнида 10 миллиард сўмликдан ортиқ капитал маблағ ўзлаштирилди. Меҳнаткашлар саҳни салкам 15 миллион квадрат метр уй-жой, кўпгина мактаб, болалар боғчалари, поликлиника, касалхоналар ва маданий маиший хизмат кўрсатадиган бошқа муассасаларга эга бўлдилар.

Саноат, қурилиш, транспорт ва алоқа корхоналарининг меҳнат коллективлари беш йилликнинг белгиловчи шу йилида баланд руҳ, зўр ғайрат билан ишламоқдалар. Ишчилар синфи КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига жавобан ўз зиммасига олган юксак социалистик мажбуриятларни муддатидан илгари бажариш учун ҳаракат қилмоқда. Дастлабки маълумотларга қараганда, шу йилнинг беш ойи мобайнида саноат ишлаб чиқариши ҳажми ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 9 процент ортади. Пландан ташқари 160 миллион сўмликдан зиёд маҳсулот реализация қилинади. Капитал қурилишда, ер массивларини ўзлаштиришда, ирригация ва мелиорацияни ривожлантиришда анча катта муваффақиятларга эришилди.

Қишлоқ меҳнаткашлари умумхалқ ишига муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар. Бизнинг пахтакорларимиз ўтган йили ҳақиқатан ҳам ажойиб ғалабани қўлга киритдилар. Улар фидокорона меҳнатлари билан, олтин қўллари билан мисли кўрилмаган даражада мўл ҳосил — ҳар гектар ердан 29,3 центнердан пахта етиштирдилар. Деҳқонлар қисқа муддатларда уюшқоқлик билан ишлаб 4 миллион 900 минг тоннадан ортиқ, яъни халқ хўжалик планида мўлжалланганидан 465 минг тонна зиёд «оқ олтин» етиштириб давлатга сотдилар. Ўзбекистонда бунчалик кўп миқдордаги пахта пахтачиликнинг бутун тарихида тайёрланмаган эди.

Давлатга дон, сабзавот, картошка, қовун-тарвуз, мева, узум, каноп, пилла, гўшт, сут, тухум, жун сотиш планлари ва социалистик мажбуриятлари анча ошириб бажарилди.

Республикада партиянинг аграр сиёсати изчиллик билан амалга оширилмоқда, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини комплекс ривожлантириш, уни ихтисослаштириш ва концентрациялаш йўли ўтказилмоқда.

Хизмат кўрсатиш соҳасининг фаолиятида анча катта силжишлар рўй берди. Коммунал, савдо-сотиқ ва маиший хизмат корхоналари шохобчалари кенгайди, уларнинг иши яхшиланиб бормоқда, халқ маорифи, соғлиқни сақлаш, фан ва маданият тобора ривожланди.

Ўзбекистонда қўлга киритилган ютуқларнинг ҳаммаси социалистик миллатлар бузилмас дўстлиги ва ҳар томонлама ҳамкорлигининг самараси, барча қардош халқларнинг ва аввало рус халқининг буюк ёрдами самарасидир.

Эришилган марралар — олға қараб ҳаракат қилиб бориш учун, коммунистик қурилишнинг янги, янада мураккаб вазифаларини ҳал этиш учун яхши негиздир. Бу вазифалар эса жуда ҳам фахрли ва шу билан бирга жуда ҳам масъулиятли вазифалардир. Бу йил алоҳида аҳамият касб этган йил — юбилей йилидир. Республика коммунистлари, барча меҳнаткашлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Коммунистик партиясининг 50 йиллигига тайёрланмоқдалар. Беш йилликнинг белгиловчи, тўртинчи йилида олинган юксак социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажариш — юбилейга энг яхши ва энг муносиб туҳфа бўлади.

Бизнинг саноатимиз ўтган йили пландан ташқари 276 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарган бўлса, бу йил 400 миллион сўмлик маҳсулот тайёрлаши керак. 4 миллиард сўмлик капитал маблағни ўзлаштириш, йирик ишлаб чиқариш қувватларини, кўпгина уй-жой ва маданий-маиший объектларни ишга тушириш лозим.

Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари янги марраларни белгилаб олдилар. Ўзларининг ватанпарварлик ва интернационал бурчига содиқ бўлган шонли пахтакорларимиз бу йил Ватанга камида 5 миллион тонна пахта беришга аҳд қилдилар. Мамлакат биздан тобора кўп «оқ олтин» беришимизни кутмоқда. Тобора кўп миқдорда пахта етиштириш Ўзбекистон партия ташкилотининг бош йўли бўлиб келди, ҳозирда ҳам шундай ва бундан буён ҳам шундай бўлиб қолаверади.

Бундан ташқари 2 миллион тонна дон, 3 миллион 350 минг тонна мева, сабзавот, картошка, қовун-тарвуз, узум етиштириш, гўшт, сут ва деҳқончилик ҳамда чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини етиштиришни кескин суратда ошириш мўлжалланган. Республика далалари ва фермаларида зўр ғайрат билан фидокорона қилинаётган меҳнат барча қийинчиликлар бартараф қилинади ва беш йилликнинг белгиловчи йили топшириқлари шараф билан бажарилади, деган ишончни туғдиради.

Биз бундан буён ҳам янада катта ва масъулиятли вазифаларни ҳал этишимиз лозим. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев пахтакор республикалар партия хўжалик активининг Тошкентда ўтказилган йиғилишида ва Ўзбекистон ССРга Халқлар дўстлиги орденини топшириш вақтида сўзлаган нутқларида Ўзбекистон ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлари, зиёлилари, партия ташкилоти Совет давлатининг иқтисодий, социал-сиёсий ва маданий тараққиётига, мамлакатимиз халқларининг улуғ дўстлигини мустаҳкамлашга қўшаётган ҳиссасига юксак баҳо берди. Шу билан бирга Л. И. Брежнев республиканинг ишлаб чиқарувчи кучларини тез ривожлантириш соҳасидаги бир қанча жуда муҳим, актуал ва кенг миқёсдаги вазифаларни илгари сурди, кўпгина қимматли маслаҳатлар берди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукумати КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг кўрсатмаларини зўр эътибор билан қараб чиқдилар ва бу кўрсатмаларни сўзсиз амалга ошириш юзасидан керакли тадбирлар системасини ишлаб чиқдилар. Бир қанча махсус қарорлар қабул қилинди. Бу қарорларнинг ҳаммаси республиканинг ишлаб чиқарувчи кучларини жадал ривожлантиришнинг собитқадам ва аниқ программаси бўлди.

Бу программа пахта, дон, мева, сабзавот маҳсулотлари етиштиришни кескин суратда кўпайтириш, чорвачиликни янада кескин юксалтириш, саноат, капитал қурилиш, ирригация ва мелиорацияни ривожлантириш соҳасида йирик, айтишим мумкинки, қатъий тадбирларни амалга оширишни кўзда тутади. Фан ва техникани янада ривожлантириш, республика меҳнаткашларининг моддий ва маънавий эҳтиёжларини тўлароқ қондириш соҳасидаги муҳим тадбирлар ҳам амалга оширилади.

Азиз дўстлар! Республика билан бир қаторда унинг пойтахти, тинчлик шаҳри, социалистик Ватан халқлари дўстлиги ва қардошлиги шаҳри севикли Тошкентимиз ҳам тез суръатлар билан ривожланмоқда, ўсмоқда, обод ва кўркам бўлиб қолмоқда.

Пойтахт саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми шу йилнинг охирига келиб, 1970 йилдагига нисбатан 32-34 процент ўсади. Ўтган йили ва шу йилнинг ўзидагина 80 минг квадрат метрдан ортиқ ишлаб чиқариш майдонлари, Чкалов номли авиация бирлашмасида, «Ташсельмаш», «Компрессор» заводларида, трактор заводида ва шаҳардаги бошқа корхоналарда кўпгина янги цехлар ва поток линиялар ишга туширилди. Волжск автозаводининг ихтисослаштирилган автомаркази, қуёш ҳароратини ўтказмайдиган қурилмалар заводи, ғўзапоядан тайёрланадиган қурилиш плиталари, енгил металл конструкциялари заводлари, мебель комбинати, 2-пойафзал фабрикаси ва бошқа муҳим объектлар каби йирик корхоналар ишга туширилади.

Беш йиллик бошидан буён жами 305 та янги саноат, транспорт, алоқа объектлари, коммунал ва маиший хизмат корхоналари ишга туширилди. Шу беш йилликда уй-жой қурилишига бир ярим миллиард сўмдан кўпроқ маблағ сарфланди, тошкентликлардан 215 мингдан ортиқ киши шинам квартираларга кўчиб кирди.

Буларнинг ҳаммаси кўп миллатли Совет Ўзбекистони меҳнаткашларининг ажойиб авангарди — пойтахт меҳнаткашларининг қўли билан яратилди. Тошкент ишчилар синфига шон-шарафлар бўлсин! Унинг бинокорларига, ёшларига, ажойиб зиёлиларига шон-шарафлар бўлсин!

Тошкентликлар ўз муваффақиятлари билан ҳақли суратда фахрланмоқдалар. Аммо биз шаҳримизнинг ҳозирги кўркам қиёфаси Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг, партия ленинчи Марказий Комитети ва унинг Сиёсий бюросининг тинмай қилаётган ғамхўрлиги натижаси, КПСС Марказий Комитети Бош секретари Леонид Ильич Брежневнинг доимий эътибор бериб турганлиги натижаси эканлигини ҳеч қачон эсдан чиқармаймиз.

Ҳозирги Тошкентнинг сиймосида 1966 йил апрель ойидаги оғир зилзила кунларида тошкентликларга ёрдам беришга келган бепоён ва қудратли социалистик Ватанимиздаги барча қардош халқлар илҳомбахш меҳнати ва меҳр-муҳаббати ўз ифодасини топган. Бир эсга олиб кўрайлик. Зилзила натижасида саҳни тўрт миллион квадрат метрга яқин уй-жой, яъни зилзиладан илгари Тошкентда мавжуд бўлган уй-жойларнинг ярми вайрон бўлди. Бир неча ўн минг бино — саноат корхоналарининг цехлари, ўқув юртлари, илмий, лойиҳалаш муассасалари, болалар муассасалари, медицина, маданий-оқартув муассасалари, савдо-сотиқ ва умумий овқатланиш корхоналари шикастланган эди.

Бошқа ҳар қандай шароитларда табиатнинг вайронгарчилик келтирувчи кучи етказган жароҳатларни даволаш учун неча ўн йиллар талаб этилган бўлур эди. Аммо биз интернационализм ғоялари, улуғ Ленин ғоялари тантана қилган мамлакатда, халқларимиз дўстлиги ва қардошлиги принциплари ҳаётимиз ва курашимизнинг олий қонуни бўлган мамлакатда яшамоқдамиз.

Москва, Ленинград ва Россия Федерациясидаги бошқа шаҳарлар меҳнаткашларининг, мамлакатимиздаги барча республикалар халқларининг, Совет Армияси жангчиларининг беғараз қардошларча ёрдами туфайли, Тошкент жуда қисқа вақт ичида тамомила янгидан барпо этилди. Ўзбекистон пойтахтида саҳни 7 миллион квадрат метрдан ортиқ, яъни зилзиладан илгари бу шаҳарда мавжуд бўлган миқдорда уй-жой қурилди.

Аммо илгари мавжуд бўлган ва янгидан қурилган биноларни таққослаб бўладими! Халқ меъморчилиги анъаналари эътиборга олиб қурилган муҳташам замонавий бинолар ва иншоотлар Совет Ўзбекистони пойтахтининг ҳуснига-ҳусн қўшди. Чилонзор тез суръатлар билан барпо этилди, Шимол, Қорақамиш, Шарқи-шимол, Қўйлиқдаги уй-жой массивлари ўсмоқда, Тошкентнинг эски шаҳар қисми қайтадан барпо этилмоқда.

Владимир Ильич Ленин музейи ва В. И. Ленин номли майдондаги 19 қаватли маъмурий бино, Санъат саройи ва «Юбилей» спорт саройи, Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи штабининг биноси ва Давлат санъат музейи, «Саёҳат» меҳмонхонаси, олий ўқув юртлари шаҳарчасининг бутун комплекси, шаҳарнинг ҳамма қисмидаги кўркам ва баланд бинолар каби муҳташам иморатлар шаҳарнинг ҳозирги қиёфасини белгилайди.

Янги майдонлар, ҳиёбонлар, парклар, проспектлар, скверлар барпо этилди ва ободонлаштирилмоқда. Сув ёқаларига гранит ва бетон қопланмоқда, ирригация шохобчалари янгидан барпо этилмоқда ва кенгайтирилмоқда. Энг қимматли нав ва турдаги миллионларча дарахтлар, буталар, гуллар пойтахтни яшнатиб юборди.

Тошкент — юксак маданият, илғор илм-техника фикри шаҳридир. Бу шаҳарда кишиларнинг хоҳиш иродаси, ақл идроки ва ғайрат-шижоати билан энг янги приборлар, станоклар, механизмлар, сунъий олмослар, самолётлар яратилмоқда. Ватан фани ва техникаси қимматли кашфиётлар билан бойимоқда.

Бизнинг яшнаб турган шаҳримизда юздан ортиқ миллат ва элат вакиллари бирга яшамоқдалар ва меҳнат қилмоқдалар. Бизнинг шаҳримиз совет халқларининг улуғ дўстлиги рамзи ва тимсоли бўлганлигидан бахтиёрмиз. Бу дўстлик — бебаҳо мулкимиз, социализмнинг ҳар бир совет кишисининг қалбига энг азиз бўлган, энг буюк ғалабаларидан биридир. Биз, совет кишилари бу дўстликни ҳамиша кўз қорачиғидек асрайверамиз.

Ўзбек халқининг, республикамизда яшовчи барча меҳнаткашларнинг қардош халқлардан ва аввало улуғ рус халқидан чексиз миннатдорчилиги кўчалар, майдонлар ва ҳиёбонларга қўйилган шонли номларда мангу ифодасини топди. Тошкентда В. И. Ленин, Максим Горький, Тарас Шевченко ва Шота Руставели, Пушкин ва Якуб Колас, Лохутий ва Абай проспектлари, «Москва» кинотеатри ва «Украина» магазини бор. Биз бутун-бутун уйлар ва кварталларни Москва, Ленинград, Украина, Белоруссия номлари билан, бошқа ҳамма қардош республикаларнинг, Россия Федерациясидаги кўп шаҳарларнинг номлари билан атамоқдамиз. Шаҳардаги икки юздан ортиқ мактаб бепоён Ватанимизда яшовчи халқларнинг энг яхши ўғил ва қизлари номига қўйилган.

Ҳозирги Тошкент гўзал шаҳардир. Аммо, у келгусида янада кўркам бўлади. Республиканинг олтин юбилейига қадар Владимир Ильич номли майдонни реконструкция қилиш тугалланади ва бу майдонда улуғ доҳийнинг янги ҳайкали ўрнатилади. Рангли телевидение студияси, картина галереяси, 3000 ўринли цирк, «Ўзбекистон» меҳмонхонаси, «Зарафшон» ресторани, аэровокзал, кўкрак хирургияси клиникаси комплекси, ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш институтининг корпуси фойдаланиш учун топширилади.

Бизнинг алоҳида ифтихоримиз — Ўрта Осиёда биринчи Тошкент метрополитени қурилиши ҳақида гапириб ўтиш керак. Шу йилнинг охиригача тўққиз километр узунликдаги тоннелни қуриб битказиш ва учта станцияда — Ҳамза номли, Халқлар дўстлиги ва Октябрь Революцияси номли станцияларда қурилиш ишларини тугаллаш керак.

Буларнинг ҳаммаси яқин келажакда бажариладиган ишлардан иборат, холос. Аммо коммунистлар, совет кишилари олға назар ташлайдилар, истиқбол тўғрисида ўйлайдилар. Келгусига мўлжалланган режалар эса янада улуғвордир. Келгуси беш йилликда Тошкентда саҳни тўққиз миллион квадрат метрдан ортиқ уй-жой қурилажагини айтиб ўтиш кифоядир.

Шаҳарнинг қарийб бир миллион олти юз минг аҳолисини мева, узум, сабзавот, картошка билан таъминлаш учун 77 колхоз ва 22 совхоз ихтисослаштирилди. Сут комплекси, тухум тайёрланадиган тўртта паррандачилик фабрикаси ва гўшт тайёрланадиган учта паррандачилик фабрикаси ишлаб турибди. Шу йилнинг охирига қадар қўшимча равишда яна 22 сут комплекси ва ёш молларни ўстириш ҳамда бўрдоқига боқиш учун яна бир гўшт комплекси ишга туширилади. Шу йилнинг планида 240 минг тонна, яъни ўтган йилдагига нисбатан 100 минг тонна кўпроқ картошка, сабзавот, қовун-тарвуз, мева ва узум етиштириб тошкентликларга сотиш кўзда тутилган.

Тошкентликлар дастурхонини юқори сифатли қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан таъминлаш учун яқин икки йил ичида шаҳардаги районларнинг ҳар бирида Ватанимиз пойтахти Москвада қилинаётганидек, типовой лойиҳаларга мувофиқ ёпиқ сабзавот бозорлари барпо этиш кўзда тутилган.

Ўртоқлар! Ўзининг революцион ва меҳнат традициялари билан ном чиқарган Октябрь Революцияси номли завод шонли коллективининг меҳнаткашлари мени СССР Олий Совети депутатлигига ўзларининг биринчи номзоди қилиб кўрсатганликларидан ғоят хурсандман. Улуғ Ленин номига қўйилган районидаги бошқа корхоналар ва муассасаларнинг, Тошкент-Ленин сайлов округи территориясида ишлаётган барча меҳнат коллективларининг ҳам муваффақиятларидан фахрланиш учун ҳамма асослар бор.

Район саноати яхши ишлаяпти. Бу саноат уч йиллик планни муддатидан илгари — 10 декабрда бажарди. Беш йилликнинг уч йили мобайнида пландан ташқари 22 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди.

Шу давр мобайнида 220 миллион сўм капитал маблағ ўзлаштирилди. Ўрта Осиё темир йўли бошқармаси маъмурий биноси, механизациялаштирилган почтамт, «Қизил тонг» тикувчилик фирмасининг, Тошкент химия-фармацевтика заводининг ишлаб чиқариш корпуслари, Ленин номли электрон техника заводида, «Средазэлектроаппарат» бирлашмасида, каноп фабрикасида ва бошқа корхоналарда янги қувватлар қурилди ва фойдаланишга топширилди.

Беш йиллик бошланганидан бери районда маҳаллий Советлар йўли билан қарийб 100 минг квадрат метр ҳажмда уй-жой бинолари, иккита болалар боғчаси, 3 та поликлиника, савдо маркази, 2 та мактаб биноси қад кўтарди. Қўйлиқ массивида қарийб 6 километр масофага трамвай изи қурилди, кўпгина маданий-маиший объектлар барпо этилди.

Ишлаб чиқариш коллективлари шу йилга олган ва оширилган социалистик мажбуриятларини муваффақият билан адо этмоқдалар. Ўтган тўрт ойнинг иш якунлари Ленин районининг меҳнаткашлари беш йилликнинг белгиловчи йилининг юксак марраларини шараф билан бажаришларига ишонч туғдиради.

В. И. Ленин номли электрон техника заводи, «Ташхимсельмаш» «Узбекзолото» комбинати, каноп фабрикаси, транспорт ва қурилиш ташкилотлари корхоналари, фан, маданият, маориф ва соғлиқни сақлаш муассасаларининг меҳнатчилари, Октябрь Революцияси номли завод коллективи билан бир қаторда илғор корхона деган номни шараф билан оқламоқдалар.

Октябрь Революцияси номли завод токари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Абдушукур Қодиров, шу заводда электр слесарлари бригадасининг бошлиғи, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси Николай Матвеевич Железнов, Ленин номли электрон техника заводи мастери, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ашур Соипов, Тошкент авиабўлинма кема командири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Владимир Алексеевич Дронов, «Средазэлектроаппарат» бирлашмасининг пресчиси Сония Азмухонова, трамвай-троллейбус бошқармасининг навбатчиси, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Нина Александровна Стрижова, «Средазтрансстрой» тресты комплекс бригадасининг бошлиғи, Ленин ордени кавалери Эшмурод Йўлдошев, «Қизил тонг» фирмасининг тикувчиси, Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери Зинаида Яковлевна Лебедова ва бошқа жуда кўп кишилар фидокорона меҳнат намуналарини кўрсатмоқдалар.

Ленин районида 800 дан ортиқ илғор ишчи 1975 йил ҳисобига, меҳнат зарбдорларидан 200 киши ўнинчи беш йиллик ҳисобига меҳнат қилмоқдалар.

Санъат музейининг директори, Совет Иттифоқи Қаҳрамони Самиғ Файзулович Абдуллаев, экономика фанлари доктори қишлоқ-хўжалик экономикаси илмий-тадқиқот институтининг профессори Василий Иванович Платонов, биринчи поликлиника врачи, Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери Фароҳат Муҳиддиновна Камолова, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи Ксения Яковлевна Замиралова сингари зиёлиларимизнинг ажойиб намояндалари ва бошқа кўп кишилар умумхалқ ишига катта ҳисса қўшмоқдалар.

Илғорларимиз ва новаторларимизга шон-шарафлар бўлсин! Шундай ажойиб кишиларнинг сафи тобора кенгаяверади деб ишонч билдиришга рухсат этгайсиз.

Ўртоқлар! Саноат, қишлоқ хўжалиги, фан ва маданиятни ривожлантиришда эришилган муваффақиятларни уқтириб ўтиб, биз бу муваффақиятлар билан қаноатланиб қололмаймиз. Партия синалган ленинча традицияларга амал қилиб ўз ишимизга танқидий кўз билан баҳо бериш керак, қилган ишларимизнинг миқёсини ҳам шунингдек ҳал этилмаган вазифаларни, мавжуд камчиликлар ва нуқсонларни ҳам равшан кўра билиш керак, деб таълим беради.

Маълумки, социалистик демократия совет гражданларига бизнинг бутун тузумимиз тўла равишда гарантиялаб турган кенг социал ҳуқуқлар берган. Шу билан бирга социалистик демократия гражданларнинг муайян мажбуриятларини, юксак даражада уюшқоқликларини, мустаҳкам онгли меҳнат интизомини ҳам тақозо қилади.

Биз ҳамма жойда маъмурий соҳадагина эмас, балки шу билан бирга ижтимоий соҳада ҳам ғоят талабчанлик кўрсатишимиз, шахсий масъулият, совет турмуш тарзи принципларига риоя қилиш қандай лавозимда эканлигидан қатъий назар, жамият ҳар бир аъзоси ишининг нормаси бўлиб қолишига эришмоғимиз керак. Ичкиликбозлик, безорилик, пораҳўрлик, чайқовчилик сингари салбий, шармандали ҳоллар билан, бунёдкорлик меҳнатимизга ва совет кишиларининг маданий дам олишига халақит бераётган ҳоллар билан курашни кучайтиришимиз лозим.

Биз ўзимизнинг бутун фаолиятимизда КПСС XXIV съезди қарорларига, Леонид Ильич Брежневнинг Марказий Комитет декабрь Пленумидаги нутқига, қўриқ ерлар ўзлаштирила бошланганлигининг 20 йиллигига бағишланган тантанали мажлисда сўзлаган нутқидаги ва комсомолнинг XVII съездида сўзлаган нутқидаги қоидалар ва хулосаларга амал қилишимиз лозим. Омманинг меҳнат ғайратини ва сиёсий активлигини мустаҳкамлаш учун, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, беш йилликнинг ҳозирги белгиловчи йили планини муддатидан илгари адо этиш йўлидаги Умумиттифоқ социалистик мусобақасида ҳар бир коллективнинг, ҳар бир меҳнаткашнинг янги-янги муваффақиятларга эришмоғи учун зарур бўлган ҳамма ишларни қилиш керак.

Коммунистик партиянинг сайлов платформаси сайловчиларга Мурожаатда баён этиб берилган. Бу платформа — ҳар бир совет кишисининг турмушини яхшилаш йўлида, Ватанимизнинг қудратини мустаҳкамлаш ва уни гуллатиб яшнатиш йўлида, совет халқларининг улуғ дўстлиги йўлида, коммунизмнинг янгидан янги ғалабалари йўлида қилинадиган меҳнат ва кураш программасидир.

Ҳозирги сайловда бундан илгаригидек Коммунистик партия партиясизлар билан иттифоқ бўлиб ҳаракат қилади. Бу табиий ва қонуний бир ҳолдир. Чунки коммунистлар билан партиясизларни умумий иш, халқ ва давлат тақдири учун умумий жавобгарлик бирлаштириб турибди. Коммунистлар билан партиясизлар биргаликда депутатликка номзодлар кўрсатадилар, энг муносиб номзодлар учун биргаликда агитация олиб бормоқдалар, улар учун биргаликда овоз берадилар. Коммунистлар билан партиясизларнинг бузилмас блоки Совет давлатининг энг асосий кучидир.

Бизнинг мамлакатимизда партия билан халқ якдилдир. Партия кишиларнинг бахт-саодати учун зарур бўлган ҳамма ишларни қилаяпти, буни ўзининг энг буюк бурчи деб билади, совет кишисини ўзини ўз мамлакатининг ҳақиқий хўжайини деб билишга интилмоқда. Совет кишилари ҳам бунга жавобан партияга тўла ишонганликларини билдирмоқдалар. Совет кишилари партиянинг СССР Олий Советига ўзларининг энг яхши фарзандларини, коммунистлар билан партиясизлар блокининг муносиб вакилларини сайлаш тўғрисидаги даъватини якдиллик билан қўллаб-қувватламоқдалар. Ҳеч шубҳа йўқки, СССР Олий Советига сайлов жамиятимизнинг мустаҳкам ғоявий ва социал-сиёсий бирлигини, партия билан халқнинг улуғ бирлигини яна бир марта намойиш қилиб кўрсатади.

Азиз ўртоқлар! сўзимнинг охирида сизларга ва мени номзод қилиб кўрсатган барча меҳнаткашларга, корхоналарнинг коллективларига, коммунистлар ва партиясизларга, меҳнат ветеранларига ва ёшларга, сайлов кампанияси даврида катта иш олиб бораётган ишончли вакиллар ва агитаторларга, барча ўртоқларга сизлар орқали чин қалбдан яна бир марта самимий миннатдорчилик изҳор қилишга рухсат бергайсиз.

Бугун шу минбарда туриб сўзга чиққан Иван Иванович Федоринов, Николай Матвеевич Железнов, Ғулом Заҳриддинович Заҳриддинов, Зинаида Яковлевна Лебедева, Рашид Ғуломович Нодиров, Нина Кузьминична Великая, Мавлуда Собирова, Виктор Фёдорович Кириллов ўртоқларга менинг шаънимга айтган самимий сўзлари ва яхши истаклари учун самимий миннатдорчилик изҳор қиламан.

Сизларнинг ҳаммангизга сиҳат-саломатлик, катта бахт-саодат ва севикли Ватанимизнинг фаровонлиги йўлида янги меҳнат зафарлари тилайман.

Яшасин халқлар дўстлиги ва қардошлигининг мустаҳкам қалъаси тинчлик ва тараққиётнинг ишончли таянчи — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи!

Яшасин совет халқининг синалган авангарди — ленинчи Коммунистлар партияси!

ТАРТИББУЗАРЛАРГА ҚАТТИҚ ЧОРАЛАР КЎРИЛАДИ

Тозалик-соғлик гарови. Маданий маиший хизмат соҳасида ишлаётганларга бу оддий ҳақиқатни яна бир марта эслатиб қўйишга тўғри келади. Чунки олиб борилган текширишлар мактабгача бўлган болалар муассасаларда магазин ва ошхоналарда, яъни санитария соҳасидаги камчиликларга йўл қўйиш мутлақо мумкин бўлмаган жойларда санитария ва гигиена қоидалари бузилаётганлигини кўрсатди. Ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш бўйича шаҳар штабининг мажлисида мана шулар ҳақида жиддий сўз юритилди. Мажлисга шаҳар партия комитетининг секретари В. В. Барабаш раислик қилди.

— Ёз мавсуми муносабати билан ошқозон-ичак касалликлари билан оғриган кишиларни аниқлашга ва уларни шифохонага ётқизишга алоҳида эътибор бериш зарур.— деди Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари П. И. Чиченин.— Шунинг учун

ШАҲРИМИЗ СУЛИМ ВА КУРКАМ БУЛСИН

ҳам ҳозирги кунда ҳовлиларни назоратдан ўтказиш алоҳида аҳамият касб этади. Медицина ходимлари ҳеч бўлмаганда икки кунда бир марта ҳар бир хонадон ва ҳар бир уйни назоратдан ўтказишлари зарур.

Шаҳарни ўз вақтида ва сифатли қилиб тозалаш ишларини йўлга қўйиш ҳам ғоят муҳим аҳамиятга эга. Бу масалада ҳали жиддий камчиликлар бор. Антисанитария манбаи бўлган ахлатлар уюлиб ётган жойлар ҳали бор. Айрим кўчаларда олиб чиқиб кетилмаган ахлатларни учратиш мумкин. Ўзбекистон тери бирлашмаси, стеклотара заводи, «Шарқ» мебель фирмаларининг территорияси кўнгилсиз аҳволда. Юқорида номлари тилга олинган корхоналарнинг раҳбарлари тозалик ҳақида қайғурмаётирлар. Ишлаб чиқариш чиқиндилари ўз вақтида олиб чиқиб кетилмаяпти.

—57-шаҳар профессионал-техника билим юртидаги аҳвол штаб мажлисида биринчи марта муҳокама қилинаётгани йўқ. Бироқ бу ерда ҳеч қандай ўзгариш бўлмаяпти,—деди шаҳар партия комитетининг секретари В. В. Барабаш.— Бу ерда биноларни тозалаш иши ёмон аҳволда, санитария нормалари қўпол равишда бузилмоқда. Бу масалани жиддий қараб чиқиш ва билим юртининг айбдор раҳбарлари ишини прокуратурага ошириш лозим. Антисанитарияга йўл қўяётган кишиларга нисбатан қаттиқ жазо чоралари кўриш лозим. Санитария милицияси, санэпидстанциялар, халқ контроли ходимлари зиммасига бу борада алоҳида масъулият юкланади.

ТИНЧЛИК, СОЦИАЛ ТАРАҚҚИЁТ ВА ХАЛҚЛАР ОЗОДЛИГИ УЧУН

«Тинчлик, социал тараққиёт ва халқлар озодлиги учун» шиори остида катта муваффақият билан якунланаётган Осиё ва Африка мамлакатлари Тошкент III кинофестивалида Покистон, Ҳиндистон ва Бангладеш давлатларининг кино делегациялари ҳам фаол иштирок этмоқдалар.

СУРАТДА: бир группа покистонлик кино намояндалари В. И. Ленин марказий музейи билан танишиш пайтида.

М. Нуриддинов фотоси.

„ЎЗБЕКИСТОН — ЁШ МАМЛАКАТЛАРГА ИБРАТ"

«Совет Ўзбекистонининг ажойиб ютуқлари — ривожланаётган ёш мамлакатларга ёрқин ибратдир», — деди Сурия Араб Республикасидан келган меҳмон Қайс Ал-Зубайди. Дўст мамлакатдан келган бу кинооператор билан ЎзТАГ мухбирлари III Халқаро фестиваль меҳмонлари ва қатнашчилари яшаётган «Тошкент» меҳмонхонасида танишдилар. Эрта тонгдан бошлаб, шу меҳмонхонанинг йўлаклари ва атрофлари ранг-баранг гулли либосдаги, турли тилларда гаплашувчи кишилар билан гавжум бўлади. Уларнинг қўлида гулларни кўрасиз, меҳмондўст мезбонлар дунёнинг 80 мамлакатидан Тошкентга келган кинематографчиларга ҳар куни гул тутқазадилар. Мана, покистонлик артист Шамим Ара. У катта атиргуллар дастасини кўтариб келмоқда. Кино ҳаваскорлари уни табрикладилар: Шамим Ара ҳали ёш бўлишига қарамай Тошкент фестивалларининг «ветерани» ҳисобланади. «Мен Ўзбекистон пойтахтига учинчи марта келдим, — деди меҳмон. — Шу йиллар мобайнида таниб бўлмас даражада ўзгарган шаҳарга суқ билан боқаман. Ҳар сафар кўркам биноларни — чинакам саройларни, янги-янги уй-жой кварталларини кўраман. Мен ўлкангизни севиб қолдим, унинг кино санъатига шайдо бўлиб қолдим. Кўнглимда ўзбек фильмида роль ўйнаш орзуси туғилди».

Кейинги йилларда ўзбек кинематографияси кенг довруқ ёйди. Фестивалнинг кўпгина қатнашчилари шу ҳақда гаплашмоқдалар. Шу боисдан ҳам «Ўзбекфильм» студиясининг «Абу Райҳон Беруний» номли янги икки серияли лентаси премьераси зўр қизиқиш билан кутиб олинди.

«Бу фильмни режиссёр дўстим Шуҳрат Аббосов саҳналаштиргани учун ҳам уни зўр қизиқиш билан томоша қилдим», — дейди ироқлик кино режиссёр Абдул Ваҳоб Салиҳ.

«Ўзбек кинематографчилари ажойиб олим ва инсон бўлган Беруний тўғрисида ёрқин ва мароқли ҳикоя қилиб беришибди», деди Заир республикасидан келган режиссёр Ланду ва Фукибзалема. ГДР кинематографиясининг вакили Бруно Пиох ҳам шу фикрга қўшилади. «Шуниси қувончлики, — деди у, ўзбек кино усталари кинодаги олим образини яратишга биринчи бўлиб қўл урдилар ва улуғ зотнинг тақдирини, у яшаган замон тарихини мароқли қилиб очиб бера олдилар».

Тошкент кинофестивали ўз меҳмонлари ва қатнашчилари учун турли мамлакатларнинг кино санъати билан танишиш, фикрлашиш, янги ижодий алоқалар ўрнатиш имконини беришдан ташқари чет эллик арбобларга бўш вақтнинг ҳар бир дақиқасида республика меҳнаткашларининг ҳаёти билан танишиш имконини ҳам бермоқда. Меҳмонлар ҳозиргача Ўзбекистон ССР Халқ Хўжалиги Ютуқлари Виставкасида, Тошкент студияларида бўлдилар, ишчилар, студентлар, пахтакорлар билан учрашдилар. Улар республика Госплани ходимлари билан суҳбат вақтида кўп саволлар беришди. Улар ўлканинг бугунги кунигина эмас, келажагининг қандай бўлишини ҳам қизиқиб суриштирдилар. Монгол режиссёри С. Дашдоровнинг айтишича, халқлар бу ерда ўз мамлакатлари экономикаси ва маданиятини ривожлантириш учун кўпгина фойдали тажрибаларни билиб олмоқдалар.

(ЎзТАГ).

«Номус бурчи»

Шу кунларда шаҳримиз экранларида намойиш этилаётган фильмлардан бири ана шундай деб номланади. Бу фильмни атоқли турк кинорежиссёри Эльмаз Дури яратган.

Гурбетнинг отаси бошқа ҳамқишлоқлари сингари судхўр Килдандан катта қарздор. Килдан қишлоқнинг энг соҳибжамол қизи бўлган Гурбетни қўлга киритиш иштиёқида ёнади, эрта-ю, кеч турли режалар тузади. Бироқ Гурбет бу каллоб судхўрни севмайди. Қиз шаҳарда ишловчи ҳамқишлоғи бўлган бир камбағал йигитни яхши кўради. Бу орада қизнинг отаси қарзини узолмаслан ўлиб кетади. Гурбет жуда мушкул аҳволда қолади. Килдан агар қиз унга турмушга чиқса отасининг қарзидан воз кечишини бир неча бор айтади. Аммо қиз қатъият билан бу таклифни рад этади.

Қиз қарздан қутулиш учун «ким ошди» савдоси ташкил этади. У қарзини ким икки баравар ошириб тўласа ўшанга турмушга чиқишини билдиради.

...Бозор майдони ўртасида келинчак либосида соҳибжамол Гурбет турибди. Қишлоқнинг энг давлатманд кишилари «ким ошди» савдосига киришади. Килдан бу кетишда қиз қўлдан чиқишини сезиб қолади ва бошқача йўл тутади. У ўртага бир даста қоғоз кўтариб чиқади. Булар ундан қарздор бўлган камбағал деҳқонлар берган тилхатлар. Килдан агар қиз ўзига турмушга чиқишга розилик берса барча қарзларидан воз кечишини билдиради. Гурбет чуқур изтиробда. Уни бир томондан севгиси, иккинчи томондан, айниқса номус бурчи қийнайди. Унинг олдида икки йўл туради: ё бирор бадавлат кишига тегиш ёки бўлмаса Килданнинг таклифига кўниб, ҳамқишлоқларини қарздан озод этиш. Қиз иккинчи йўлни танлайди... Фильмда бош ролни машҳур актриса Турнан Широй ўйнаган.

Саломатлик ҳақида суҳбатлар

КЎЗИНГИЗДАН НУР АРИМАСИН

ГАЗЕТХОНЛАРИМИЗ РЕДАКЦИЯМИЗГА КУПЛАБ ХАТЛАР ЙУЛЛАБ, БИЗДАН НОЗИК СЕЗГИ АЪЗОСИ — КЎЗ ВА УНИНГ КАСАЛЛИКЛАРИ ҲАҚИДА, КЎЗ ХАСТАЛИКЛАРИНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ ЧОРАЛАРИ ҲАҚИДА ЖАВОБ БЕРИШИМИЗНИ ИЛТИМОС ҚИЛИШГАН. ҚУЙИДА ШУ ИЛТИМОСНИ БАЖО КЕЛТИРАМИЗ.

Улуғ Октябрь социалистик революциясигача Ўрта Осиёда, шу жумладан, Ўзбекистонда юқумли кўз касалликлари кўп тарқалган эди. Трахома, ўткир кўз яллиғланиши кўпчилик аҳоли орасида тарқалган бўлиб, кўришни ёмонлаштириб, кўрув аъзоларида кунгилсиз, оғир асоратлар қолдирарди.

Совет ҳукумати ташкил топгач, халқнинг турмуши, моддий шароитининг яхшиланиши безгак, трахома ва бошқа турли хил юқумли касалликларнинг тугатилишига олиб келди. Ўткир кўз яллиғланиши эса, жуда кам учрайдиган ҳодиса бўлиб қолди.

Бир томондан, юқумли кўз касалликларининг тугатилиши, иккинчи томондан эса, ўртача киши умрининг йил сайин узайиб бориши кўз врачлари олдига янги муаммолар қўйяпти.

Кўз врачларининг асосий вазифаси организмнинг умумий касалликларидан келиб чиқадиган кўз хасталикларини аниқлаш ва даволаш, шунингдек, глаукома ва катаракта каби касалликлар билан шуғулланиш ҳамда уларга қарши курашишдир.

1973 йилда Киев шаҳрида бўлиб ўтган Совет Иттифоқи офтальмологларининг IV съездида глаукома касаллиги, уни даволаш усуллари кун тартибининг асосий масалаларидан бири бўлиб кўрилди.

Глаукоманинг сабаби кўз ички босимининг ошиб кетиши бўлиб, у бош оғриши, кўнгил айнаш, қусиш, кўзнинг қизариши, оғриши ва хиралашиши билан бошланиши мумкин. Киши ёруғлик манбаъларига қараганда, унинг атрофида ўқ-ёйсимон турли рангдаги доираларни кўради ва кўзнинг кўриши ёмонлашади. Касаллик ўз вақтида аниқланса, даволаш бошланилса, кўришни асраб қолиш мумкин. Дори-дармонлар билан даволаб бўлмаса, кўзнинг ички босимини камайтириш учун жарроҳлик усуллари қўлланилади.

Шуни таъкидлаб ўтиш лозимки, глаукома касаллиги ёш болалар ва ўсмирларда ҳам учрайди. Сўнгги йиллардаги кузатишларимизнинг кўрсатишича, глаукома касаллиги ёши 40 дан ошган жаъми аҳолининг 2 процентида учрамоқда. Касалликни вақтида аниқлаш ва даволаш учун завод, фабрика ва корхоналарда профилактик текширувлар олиб борилмоқда. Глаукома касаллиги гумон қилинган кишилар шифохоналарда махсус текширувдан ўтказилиб, лозим бўлса даволанадилар.

Кўзнинг ёмон кўришига ёки кўр бўлиб қолишига олиб келадиган сабаблардан бири унинг жароҳатланишидир. Кўз жароҳатлари тиғли ва тиғсиз буюмларнинг кўрув аъзоларига тегишидан ва куйишидан пайдо бўлади. Кўз жароҳатлари ишлаб чиқариш корхоналарида, қишлоқ хўжалигида, кўчада, оилада ва болалар орасида содир бўлиши мумкин. Ишлаб чиқариш корхоналарида, колхоз ва совхозларда кўз жароҳатлари ишчиларнинг, техника ходимларининг техника хавфсизлиги қоидаларига риоя қилмасликлари, коллектив ва шахсий ҳимоя буюмларидан фойдаланмасликлари, ишлаб чиқариш процессининг яхши илмий асосда ташкил этилмаганлиги сабабли вужудга келмоқда. Бу сабабларни ҳисобга олиб Ўзбекистоннинг завод, фабрика ва ишлаб чиқариш корхоналарида меҳнатни илмий асосда ташкил қилишга киришилди, ишлаб чиқаришда автомат ва механизмлардан фойдаланиш суръати анча ошди, цехларнинг иш шароити техника эстетика усулларига мослаб ўзгартирилди. Қилинган ишлар кўп ўтмай, ўзининг ижобий натижаларини бера бошлади. Кўз жароҳатларининг сони сезиларли даражада камайиб кетди. Бу жиҳатдан Тошкент врачлар малакасини ошириш институти кўз касалликлари кафедрасининг ходимлари олиб борган ишлар мақтовга сазовордир. Чунки улар Совет Иттифоқида биринчи бўлиб меҳнатни илмий ташкил қилишда, иш шароитини техника эстетикаси усулларига мослаб уюштиришда ташаббус кўрсатдилар.

Афсуски, ҳозир ҳам болалар орасида кўз жароҳатлари учраб турибди. Масалан, шу кунларнинг бирида республика кўз касалхонасига 6—12 ёшлардаги уч болани «Тез ёрдам» машинаси олиб келди. Учаласининг ҳам кўзи рогаткадан отилган тошнинг тегишидан оғир жароҳатланган. Мана шулардан бирида воқеа қуйидагича содир бўлган:

М. исмли 6 ёшли қиз кўчада ўйнаб юрганда, чап кўзига қўшнисининг ўғли рогаткадан отган тош тегади. Шундан сўнг уни тезлик билан шифохонага олиб келишади. Қўлимиздан келган тиббий ёрдамни кўрсатишимизга қарамай, жароҳатланган чап кўзи кўр бўлиб қолди. Бунинг устига кўр бўлиб қолган чап кўзи қизнинг ўнг кўзига ҳам таъсир қила бошлади. Шу сабабли жароҳатланган кўзни олиб ташлашга мажбур бўлдик, акс ҳолда, ўнг кўзнинг ҳам кўр бўлиш хавфи бор эди.

Болалар орасида кўз жароҳатлари кўпинча рогатка, портловчи моддалар билан ўйнаш, бир-бирига нарсалар отиш, тиғли асбоблар билан ўйнаш натижасида учрайди. Шуниси ачинарлики, баъзи ота-оналарга боласининг хатарли ўйин ўйнаётганини айтсангиз, чора кўриш ўрнига: «Болам ёш, катта бўлса эси кириб қолади», «Бола бўлгандан кейин ўйнайди-да» деган жавобни бериб, болаларига ўзлари зарар келтираётганликларини сезмайдилар.

Кўз жароҳатларининг хавфли эканлигини такрорлаб, ота-оналар, педагоглар ва жамоат аъзоларидан болалар ўртасида кўз жароҳатларининг олдини олишда актив қатнашишларини, хатарли ўйинларни ўйнашларига йўл қўймасликларини илтимос қиламиз.

Ҳозирги пайтда болалар кўз касалликларини камайтириш ва даволаш ишларига катта аҳамият берилмоқда. Шунинг учун республикамизнинг кўз шифохоналарида болалар бўлимлари, болалар поликлиникаларида кўз кабинетлари ишлаб турибди. Болалар кўз врачлари коммунизм қурувчи ёш авлоднинг кўзлари соғлом бўлиб ўсишлари учун ғайрат билан профилактик чоралар кўраяптилар. Жумладан, ясли ва боғчаларда тарбияланувчиларнинг кўзига май ва июнь ойларида, 5—6 кун мобайнида болалар орасида ўткир кўз яллиғланиши касаллиги тарқалмаслиги учун махсус дорилар томизилади. Модомики, ўткир кўз яллиғланиши пайдо бўлса ҳам, шу дорилар томизилиб даволанади.

Матбуотда болаларда кўриш ўткирлиги, кўриш яхши бўлмаса кўзойнак тақиш лозимлиги ҳақида бир неча бор ёзилган эди. Биз кўз рефракцияси ҳақида тўхталмай, ғилайлик ва унинг сабаблари, даволаш усуллари билан газетхонларни таништирмоқчимиз.

Болаларда ғилайлик касаллиги кўзга тушаётган ёруғлик нурларининг етарли даражада синдирилмаслигидан ва шу сабабли бир кўзнинг ёмон кўриши натижасида келиб чиқади. Шунингдек, ғилайлик асаб системасининг касалликларида ҳам вужудга келиши мумкин.

Ғилайликни даволаш учун, аввало ғилайликнинг сабабларини аниқлаш лозим. Сўнгра бу сабабларни йўқотиш учун чоралар кўрилади. Кўзойнак тақиш, махсус аппаратларда ёмон кўрадиган кўзни машқ қилдириш ғилай кўзнинг кўришини яхшилайди. Шуни ҳам айтиш керак-ки, бу тартибда даволаш узоқ муддатга чўзилиши мумкин. Шунинг учун ғилайлик пайдо бўлгандан сўнг дарҳол кўз врачларига мурожаат қилиб, улар берган маслаҳатга кўра даволаниш керак. Даволаш қанча эрта бошланса, ғилай кўзнинг тузалиши учун шунча кам вақт сарф бўлади.

Модомики, юқорида айтилган усуллар билан ғилайликни йўқотиб бўлмаса, уни жарроҳлик йўли билан тузатиш лозим. Жарроҳлик усули билан ғилайликни даволаганда кўзнинг туриши тўғриланади, аммо кўриши яхшиланмай қолиши мумкин. Шунинг учун ҳам операциядан сўнг кўзойнак тақиш, махсус аппаратларда машқ қилдириш тавсия қилинади. Бундай ҳолларда операциянинг натижаси мустаҳкамланади, кўзнинг кўриши яхшилана бориб, ғилайлик қайта вужудга келмайди.

Кўз врачлари олдида турган муаммолардан яна бири организмнинг умумий касалликларидан бўлган асаб хасталикларида, гипертония ва гипотонияда, атеросклероз, қанд касаллиги ва бошқаларда кўзда бўладиган ўзгаришлар ва уларнинг олдини олиш, даволаш усулларидир.

Кўз миянинг олдинги бир қисми ҳисобланади, кўриш нервлари эса, кўз олмасидан бошланиб, миянинг энса қисмигача боради. Кўриш маркази миянинг энса қисмида жойлашган. Шунинг учун ҳам бош мияда бўладиган ҳар қандай ўзгаришлар кўриш нервларига таъсир этади. Жумладан, миянинг шишлари, мия пардаларининг яллиғланиши, мия қон томирларида қон айланишининг бузилиши, миянинг жароҳатлари кўриш ўткирлигига, кўриш майдонига, рангларни сезишга салбий таъсир қилади. Асаб касалликларининг бошланиш даврида кўрув аъзоларини текшириш хасталикни аниқлашда катта ёрдам кўрсатади.

Кўриш нервлари бош мияда бир-бирлари билан кесишадиган жойда нозик мия пардалари уларни ўраб туради. Мия пардаларининг яллиғланиши шу ердаги кўриш нервларининг ҳам яллиғланишига олиб келади, натижада, кўриш ёмонлашади. Бу касаллик билан оғриган беморлар кўз шифохоналарида, шунингдек, асаб касалликларини даволовчи касалхоналарда даволанадилар. Бизнинг ходимларимиз бу касалликни барвақт аниқлаш, уни дори-дармонлар ва жарроҳлик усуллари билан даволаганда кўзда бўладиган ўзгаришларни аниқлашга ўз ҳиссаларини қўшдилар.

Яна бир нарсани айтиб ўтиш лозимки, айрим ҳолларда кишиларнинг бир ёки иккала кўзлари кўрмай қолади. Кўзнинг кўрмай қолишига сабаб кўз касаллиги бўлмай, мияда бўладиган хасталиклар натижасида келиб чиқади. Бу ҳолда беморлар невропатолог ва нейрохирурглар назоратида бўлиб даволанишлари мумкин.

Қон босими ошиб кетганда ёки пасайганда, атеросклероз касаллигида бош мия, юрак ва буйрак қон томирларида ўзгаришлар бўлади. Худди шундай ўзгаришлар кўз тўр пардасининг қон томирларида ҳам бўлиб, кўзнинг ёмон кўришига сабабчи бўлади. Бундай беморлар, асосан, терапия клиникаларида даволанишлари лозим, кўз врачи эса кўздаги ўзгаришларни кузатиб бориши керак. Чунки кўз врачлари тўр парда қон томирларида бўлган ўзгаришларни кўриб, даволаш қандай натижа бераётганини айтиб беришлари мумкин.

Ҳозирги вақтда организмнинг кўп учраётган касалликларидан бири қанд касаллигидир. Бу касаллик ошқозон ости бези фаолиятининг бузилишидан келиб чиқади ва модда алмашувининг ўзгаришига сабабчи бўлади. Қанд касаллигида кўрув аъзоларида бўладиган ўзгаришлар асосан кўзнинг гавҳарида, тўр пардасида ва вена қон томирларида бўлади.

Қанд касаллигини эндокринолог ва терапевтлар даволашади. Лекин кўз врачлари бундай беморларни кузатиб боришлари шарт, чунки кўп ўзгаришлар кўзнинг тўр пардасида жойлашган бўлади. Шунингдек, қанд касаллигини етарли даражада даволамаслик, қанднинг қондаги миқдори ўзгариб туриши касалликнинг кўздаги асоратлари кўпайишига ва оғирлашишига олиб келиши мумкин. Бу ҳолда ҳар томонлама даволаш ҳам ижобий натижа беравермайди.

Айтиб ўтганимиздек, қанд касаллиги, атеросклероз, гипертония ва гипотонияси бўлган кишилар кўзларида, кўришда қандайдир ўзгаришлар сезишса, дарҳол кўз врачларига мурожаат қилишлари, уларнинг тавсияларига тўла риоя қилишлари керак.

Кўз касалликларини даволашда совет фани ва техникасининг энг янги ютуқларидан фойдаланмоқдамиз. Масалан, глаукома касаллигини даволашда лазер нурлари ишлатилмоқда. Ультра товуш тўлқинларини кўз касалликларининг айрим турларини даволашда ишлатиш яхши натижалар бермоқда. Шунингдек, кўз касалликларини жарроҳлик йўли билан даволашда паст температурадан фойдаланмоқдамиз. Кўз касалликларини даволашдан кўра, унинг олдини олиш осонроқдир. Шунинг учун табиатнинг буюк мўъжизаси бўлган нозик кўзимизни ардоқлаб асрайлик.

Муҳаммаджон КОМИЛОВ,
медицина фанлари доктори, профессор.
Гулжамила КОМИЛОВА,
илмий ходим.

МЎЪЖИЗАЛАР МАСКАНИ

Халқимиз кимёгарларни мўъжиза яратувчилар деб атайди. Дарҳақиқат, ишлаб чиқарилаётган миллионлаб тонна минерал ўғит, озиқ-овқат маҳсулотлари, пластик масса ва сунъий толалардан тортиб, қишлоқ хўжалиги учун ишлатилаётган гербицидлар, дефолиантлар, инсектицитлар, медицина дори-дармонларигача, барча-барчаси табиат инъоми-ю, кимёгарлар меҳнати туфайли яратилаяпти. Республикамизда кимё саноати гуркираб ўсмоқда, янги-янги заводлар қурилмоқда. Навоий электрокимё комбинати ва Ангрен резина заводи ишга туширилиши билан республикамиз кимё саноати янада кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқара бошлади.

Абу Райҳон Беруний номидаги Тошкент политехника институтининг химия технология факультети республикамиз кимё ва озиқ-овқат саноати учун етук кимёгар-инженерлар етказиб бераётган Ўрта Осиёда энг катта илм даргоҳларидан бири ҳисобланади. Бу факультет дастлаб Ўрта Осиё Давлат университети базасида ташкил топган бўлиб, уни 1941 йилда 27 киши тамомлаган бўлса, ҳозирги кунда фақат кундузги бўлимларини ҳар йили 400 дан ортиқ студент битириб чиқмоқда. Факультетда 12 кафедра ва полимерлар проблематик лабораторияси мавжуд бўлиб, уларга ЎзССР Фанлар академиясининг академик ва мухбир аъзолари, профессор ва доцентлар бошчилик қилмоқда. Факультетда 10 дан ортиқ мутахассислик бўйича 2000га яқин талаба билим олаяпти. Бу илм даргоҳида ёшларнинг ўқишлари, илмий ишлар билан шуғулланишлари учун барча шарт-шароит мавжуд. Факультетнинг профессор ва доцентлари ёшларга билим бериш билан бирга, республикамиз кимё саноатини янада ривожлантиришга хизмат қиладиган актуал проблемалар устида тадқиқот ишлари олиб бормоқдалар. Ўтган 1973 йилда 60 тема бўйича илмий-текшириш ишлари олиб борилди. Шулардан 18 таси хўжалик шартномаси бўйича олиб борилаётган ишлар бўлиб, улар 143 минг сўмлик юмушни ташкил этади.

Факультет ходимлари ўтган 1973 йилда 34 авторлик гувоҳномаси олдилар. Ўтган беш йил мобайнида факультетда 63 киши кандидатлик ва икки киши докторлик диссертациясини ҳимоя қилган бўлса, ҳозирги вақтда 40 киши кандидатлик, 15 дан ортиқ киши эса, докторлик диссертацияси устида изланиш олиб бормоқда.

Яқинда Тошкент политехника институти ва республикамизда энг йирик ҳисобланган Навоий кимё комбинати коллективлари ўртасида ўзаро ҳамкорлик тўғрисида шартнома имзоланди. Бу шартнома фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга муваффақият билан тадбиқ этишда муҳим восита бўлиб хизмат қилади.

Д. ЮСУПОВ,
институт лаборатория мудири.

ЯҚИН АМАЛИЙ АЛОҚАЛАР

Наманганадаги қишлоқ хўжалик техникуми ўқувчиларидан бир группаси Смоленск областидаги Елня шаҳри қишлоқ хўжалик техникуми талабалари ҳузурига жавоб визити билан жўнадилар.

Наманганлик бўлажак қишлоқ хўжалик мутахассислари билан елняликлар ўртасидаги дўстлик тўрт йил муқаддам бошланган эди.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

Чет эл калейдоскопи

Пул қадрсизланишининг... қурбонлари

Ғарбнинг валюта биржаларидаги бўронлар билан Африка ҳайвонлари ўртасида ҳеч қанақа боғланиш йўқдек кўринади. Лекин, Кения табиат бойликларини ҳимоя қилиш хизматининг гувоҳлик беришича тўғридан-тўғри боғланиш бор экан. Уддабурро олғирлар долларларни олтингагина эмас, балки ноёб ҳайвонларнинг терисига ҳам алмаштириб олиш учун интиладилар. Териларга бўлган талаб эса таклифларни юзага келтириб чиқаради. Ман қилинган ерда ов қилувчи юзлаб браконьерлар Кениянинг қўриқхоналарида ваҳшийларча иш кўрмоқдалар. Заводаги миллий боғ ходими Дэвид Шелдрик ўтган йили браконьерларнинг шу боғда 300 фил ва 40 каркидонни ўлдирганликларини айтди.

Детектив жанр асоратида

Канаданинг таниқли детектив асарлар ёзувчиси Ксавье Холландер Вакувердаги университет магазинидан аёлларнинг бир неча халатини ўғирлаш учун уринганида қўлга тушди. У судда бу ҳатти-ҳаракатини ўз асарининг бўлғуси қаҳрамони — жиноятчи аёл психологиясини чуқурроқ ўрганмоқчи бўлгани билан тушунтириш учун ҳаракат қилди. Судья бу далилни эътиборсиз қолдирмади, албатта. Аксинча, у ҳукмни эълон қилаётиб Ксавье Холландерга қамоқда ётувчилар психологиясини билиб олиш ҳам фойдали бўлар эди, деб қайд қилди.

(АПН).

БМТ кузатувчиларининг текшириш натижалари

НЬЮ-ЙОРК. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Яқин Шарқдаги кузатувчилари Исроилнинг Сурия ва Ливанга қилган бир қанча қуролли ҳужумини текшириб чиқдилар. Улар кейинги кунларда Суриянинг баъзи қишлоқлари миномёт ва тўплардан кўп марта ўққа тутилганлигини тасдиқладилар. Шу ҳужумлар натижасида граждан аҳоли ўртасида, шу жумладан болалар ўртасида қурбонлар бор. Кўп уйлар яксон қилинган.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг кузатувчилари Ливаннинг Рашидия қишлоғида тамомила ёки қисман вайрон бўлган 15 уйни, снарядлар келиб тушиши орқасида пайдо бўлган чуқурларни ва 19 майда Исроил ҳарбий кемалари ўққа тутган тинч қишлоққа хиёнаткорона қилинган ҳужумнинг бошқа оқибатларини кўрдилар. Исроилнинг ана шу ваҳшиёна хуружи натижасида 7 киши ҳалок бўлган, 35 киши жароҳатланган.

Рус тилини ўрганмоқдалар

БРАТИСЛАВА. Ҳозирги вақтда Словакия Социалистик Республикасида 18,5 минг киши мактабдан ташқари рус тилини ўрганмоқда.

Чехословакия — Совет дўстлиги иттифоқи Словакия Марказий Комитети ёз фаслида халқаро лагерлар ташкил этади. Бу лагерларда словак пионерлари ва социалистик ёшлар союзининг аъзолари рус тилини ўрганиш билан бирга маданий-спорт конкурсларида ва мусобақаларда қатнашадилар, Словакиянинг ёдгорлик жойларига, хусусан Словакия миллий қўзғолони ва Совет Армиясининг Словакияни озод қилиши билан боғлиқ бўлган жанговар шуҳрат жойларига экскурсия қиладилар. Лагерларда Совет Иттифоқи ёшларининг вакиллари ҳам дам олади.

Африка халқининг музика ижоди жуда бой ва ранг-барангдир. Африкалик қўшиқчи ва ўйинчилар ўзларининг анъанавий музика манбаларига жуда эҳтиёткорлик билан ёндошадилар. Ҳар бир ўйин ва қўшиқни ижро этишда бу музика формаларининг янги-янги қирраларини кашф этишга ҳаракат қиладилар.

СУРАТДА: Шимолий Тогода яшовчи бассари халқи ўйини. Бу ўйин тез ритмлилиги билан бошқаларидан ажралиб туради.

ТАСС фотохроникаси.

Меҳнаткашлар манфаатлари йўлида

ЛИМА. Президент Хуан Веласко Альварадо бошчилигидаги Перу ҳукумати муваффақиятли ҳал этаётган асосий вазифалардан бири — меҳнаткашларнинг дам олиш шароитини яхшилаш тўғрисидаги ва уларнинг саломатлигини сақлаш ҳақидаги ғамхўрликдан иборат. Мамлакат давлат бюджетидан Лимада ва бошқа шаҳарларда ҳамда посёлкаларда парклар, хиёбонлар, шунингдек турли туристик марказлар қурилишига катта маблағлар сарфлаш тўғрисида яқинда қабул қилинган қонун бу ғамхўрликнинг ёрқин далилидир. 1975 йилга бориб шу мақсадларга сарфланадиган харажатлар 30 миллион солга етади. Бутун мамлакатда аҳолининг оммавий дам олиши учун комплекслар қуриш программасини 1980 йилгача тугаллаш белгиланган.

Айни вақтда Перуда физкультура ва спорт масалаларига катта аҳамият берилмоқда.

Оммавий спорт давлат системаси кенг аҳоли табақалари ўртасида ирқий камситишга чек қўяди. Меҳнаткашлар ва уларнинг оила аъзолари йирик спорт иншоотларининг хўжайинлари бўлишади. Шу вақтга қадар ана шу йирик спорт иншоотларида спорт билан шуғулланишга озчилик жалб этилган эди.

АЖОЙИБ ВОҚЕА

БАЙРУТ. Ҳафталик «Ал-ахбор» газетаси ёзади: «Ливия бош министри Желлуднинг Совет Иттифоқига визити ажойиб воқеадир. Бу визит СССР билан Ливия ўртасидаги дўстона муносабатлар нуқтаи назаридангина эмас, балки умуман Яқин Шарқдаги аҳвол учун ҳам муҳимдир».

Бу визит Совет Иттифоқи билан Ливия ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларида янги босқични бошлаб беради.

Совет Иттифоқи халқларининг империализмга қарши олиб бораётган курашига бошчилик қилмоқда. Вазифа ва манфаатларнинг бирлиги асосида СССР билан мустаҳкам иттифоқ — империализмга, реакцияга қарши, тараққиёт ва социализм учун муваффақиятли кураш олиб бориш гаровидир, деб таъкидлайди газета.

Табиат сирлари

ЗИЛЗИЛАНИ ОЛДИНДАН БИЛИШ МУМКИНМИ?

Шу кунларда Тошкентда зилзила даракчиларини излаш борасидаги халқаро симпозиум ўз ишини давом эттирмоқда. Совет мутахассислари кейинги йилларда шу соҳада катта муваффақиятларга эришдилар. Сейсмология ва зилзилага бардош берувчи қурилиш идоралараро кенгашининг раиси СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Е. Ф. Саваренский табиатнинг даҳшатли ҳодисаларини прогноз қилишнинг баъзи жиҳатлари тўғрисида ҳикоя қилади.

— Ер нечоғлиқ зич бўлганлигига қарамай ҳеч маҳал тинч ҳолатда бўлмайди,— дейди олим.— Ҳар йили планетанинг турли нуқталарида минглаб зилзила бўлиб туради. Уларнинг кўпларини кишилар сезмайди, бундай зилзилаларни фақат ғоят сезгир сейсмик асбоблар қайд этади. Аммо айрим ер ости силкинишлари катта фалокатларга олиб келади. 1970 йил Перунинг Тинч океан соҳили тубида кучли зилзила бўлди. Бу зилзила тоғларда катта-катта сурилишлар вужудга келтирди. Қудратли тош-лой оқими дарё водийсидан соатига юз километр тезликда ўтиб, 70 минг кишининг ёстиғини қуритди.

Планетанинг турли нуқталарида зилзилалар бўлиши мумкин. Шунинг учун сейсмик тадқиқотлар халқаро кўламда олиб борилади. Мингдан ошиқ станция кеча-кундуз вахтада туриб, ер қобиғининг энг кичик тебранишларини ҳам қайд этмоқда. Одам ер ости силкинишлари бўлишини олдиндан айтиш ва улар келтирадиган вайроналикларни камайтириш учун ер сирларини очишга интилмоқда.

Зилзилаларни илмий прогноз қилиш методларини ишлаб чиқиш жаҳон сейсмологлари учун энг қийин проблемалардан биридир. Мутахассислар ердаги фалокатлар тўғрисидаги маълумотларни секин-аста тўплаб бориб, уларни классификациялаб, шунингдек жойнинг геологик ва геофизик хусусиятларини назарда тутиб, сейсмик районлаш картасини тузмоқдалар. Бу картада бирон жойда бўлиши мумкин бўлган зилзиланинг максимал кучи тўғрисидаги маълумотлар кўрсатилган. Картага қараб уй-жой ва саноат объектларини қаерга қурса яхши бўлишини, уларнинг зилзилага бардош бериши борасида қандай тадбирлар амалга ошириш кераклигини билиш мумкин, мамлакатимизда зилзила хавфи бўлган зоналарда, шу жумладан Тошкентда зилзилага бардош берадиган қурилишлар олиб борилябти.

Кўп мамлакатларнинг олимлари қаерда, қачон зилзила бўлишини аниқлашга имкон берувчи пухта усулларни изламоқдалар. Бу вазифани ҳал этишнинг қийинчилиги шундаки, вайроналик келтирувчи ҳалокатларни чиқарувчи физик-химик процессларни бевосита ўрганиб бўлмайди. Баъзида зилзила ўчоғи 700 километргача чуқурликда бўлади, энг чуқур қудуқлар эса 10 километргача етиб бормайди.

Прогноз этиш проблемасини ҳал қилишда баъзи ютуқлар бор. Масалан, Японияда зилзиладан бир неча кун аввал океан юзасига нисбатан соҳил чизиғининг баландлиги ўзгарганлиги пайқалган. Бундай фактлар мамлакатнинг ҳамма территориясида такрорий нивелировка ва геодезик съёмкалар ўтказилишига туртки бўлди. Олинган маълумотларни эски карталарга таққослаб, ер юзининг силжишларини пайқаш қийин эмас. Шундай ўзгаришлар кузатилган жойларда зилзила бўлишини кутиш мумкин. Аммо ер қобиғининг деформацияси табиий офатнинг универсал даракчиси бўлолмайди.

Кўпдан-кўп сейсмик станциялар ташкил этиш, кузатиш методларини такомиллаштириш қизиқ-қизиқ хулосалар чиқаришга имкон беради. Фалокат олдидан заиф ер ости силкинишлари частотаси камайиб, кучли зилзиладан кейин кўпайганлик ҳоллари маълум. Сейсмик ўчоқларга таъсир этувчи кучларнинг йўналиши ҳам ўзгарди. Тадқиқотларнинг кўрсатишича, мана шу даракчилар ҳамма ерда бир хилда эмас, лекин бир қанча турли даракчилар комплекси фалокатларни илмий жиҳатдан башорат этиш борасида истиқболли кўринади.

СССР, АҚШ, Япония ва бошқа мамлакатларда зилзилаларни прогноз қилиш борасида олиб борилаётган интенсив тадқиқот ишлари олинган илмий натижаларни вақти-вақти билан баҳамлашиб туришни, янги йўлларни биргалашиб излашни тақозо қилади, деб таъкидлади Е. Ф. Саваренский.— Халқаро симпозиум мана шу мақсадда чақирилябти. Симпозиум қатнашчилари 50 дан ошиқ илмий доклад ва ахборотларни муҳокама қиладилар. Жаҳон сейсмологларининг ҳамкорлиги табиий офат бунёдга келишининг анча-мунча сирларини очишга ёрдам берди.

А. АХМЕТОВ,
ТАСС мухбири.

Москва.

Шаҳримиздаги Н. Островский номли пионер ва ўқувчилар саройида ўнлаб тўгараклар ишлаб турибди. Улар ёш авлодга билим ва ҳунар ўргатишда қўл келмоқда. Жумладан, бу ерда ташкил этилган ёғоч ўймакорлиги тўгараги бир неча йилдан бери ёш ўқувчиларга ўймакорлик маҳоратини эгаллаб олишда яқиндан ёрдам бермоқда. Бу тўгаракка тажрибали педагог, коммунист, ўз ишининг моҳир устаси Саидазим Қосимов 17 йилдан бери раҳбарлик қилиб келади.

СУРАТДА: С. Қосимов тўгарак аъзолари — Собир Раҳимов районидаги 28-мактабнинг 8-синф ўқувчилари С. Ҳусанов ва А. Ашуровлар билан бирга навбатдаги машғулот пайтида.

Х. Шодиев фотоси.

Бугун ва эртага "Зангори экран"да

29 МАЙ — ЧОРШАНБА

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида: 19.00 Ўқувчилар учун. «Орзу» программаси. 19.30 «Ўзбекистон» телевизион киножурналининг 11-сони. 19.40 Миллионлар ленинча университети. 19.55 «Ахборот» информацион программаси. (рус тилида). 20.10 СССР Олий Советига сайловлар олдидан. «Сенинг замондошинг». 20.35 Ўн минут музика. 20.45 «Ахборот» информацион программаси. 21.05 Осиё ва Африка мамлакатлари III Тошкент халқаро кинофестивали кундалиги (рус тилида). 21.55 Кўрсатувлар программаси. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 22.30 «Оқ олтин»ни олтин қўллар яратади. 23.00 Ҳунар-техника билим юртлари бадиий ҳаваскорлик коллективлари иштирокчиларининг якунловчи концерти.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 17.30 Кўрсатувлар программаси. 17.35 Эфирда — «Молодость». 18.35 Рангли телевидение. Ўқувчилар учун. «Орлёнок» телестудиясининг концерт зали. 19.05 Янгиликлар. 19.15 Рангли телевидение. Болалар учун. «Қўғирчоқ магазинида». 19.45 СССР Олий Советига сайловлар олдидан. 20.00 Жаҳон халқларининг ижоди. 20.30 СССР Фанлар академиясининг мухбир-аъзоси В. Г. Афанасьев телетомошабинлар саволларига жавоб беради. 21.00 «Харобадаги отишмалар. Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-серия. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 Телевизион фильм (рус тилида). **Москва кўрсатади.** 22.30 «Ҳужжатли экран». Кўрсатувни шоир Р. Рождественский олиб боради. 23.45 Кўрсатувлар программаси.

Учинчи программа. Тошкент кўрсатади. 19.00 Тошкент янгиликлари. **Ўзбек тилида:** 19.15 СССР Олий Советига сайловлар олдидан. «Агитаторлар даврасида». 19.30 «Ҳарорат йўли». Ҳужжатли фильм (рус тилида). 19.50 «Ҳаракат ҳавфсизлиги учун». 20.20 «Ё остидан, ё устидан». Бадиий фильм.

30 МАЙ — ПАЙШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 12.00 Кўрсатувлар программаси. 12.05 Рангли телевидение. Эрталабки гимнастика машғулотлари. 12.20 Янгиликлар. 12.30 Рангли телевидение. Ўқувчилар учун. «Орлёнок» телестудиясининг концерт зали. 13.00 Эфирда — «Молодость». 13.50 Москва намунали коммунистик шаҳар бўлади. 14.20 Концерт. 15.15 Рангли телевидение. «Китоб жавони». 16.00 Москва кундузги кўрсатувларининг охири. **Тошкент кўрсатади.** 16.50 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 17.00 Рангли телевидение. **Осиё ва Африка мамлакатлари III Тошкент халқаро кинофестивалининг тантанали ёпилиши.** Санъат саройидан олиб кўрсатилади. Танаффус вақтида «Ахборот» информацион программаси. 19.20 Халқ контроли экрани. **Ўзбек тилида:** 19.50 Шеърият мухлисларига. 20.05 Ота-оналар университети. 20.40 «Ахборот» информацион программаси. 21.00 Чорвадорлар учун кўрсатув ва концерт. 21.55 Кўрсатувлар программаси. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади.** 22.30 «Экран хандаси». (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 23.30 Рангли телевидение. Футбол бўйича СССР чемпионати. «**Спартак**» (Москва) — «**Зенит**» (Ленинград). 2 тайм. В. И. Ленин номли Марказий стадиондан олиб кўрсатилади. 00.15 Кўрсатувлар программаси.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. Рус тилида: 10.55 Рангли телевидение. «Яблонко, Василек». Болалар учун мультфильм. 11.15 «Илья Муромец». Бадиий фильм. **Москва кўрсатади.** 17.00 Кўрсатувлар программаси. 17.05 «Жонажон мамлакатимиз бўйлаб». Қирғизистон ССР 17.35 «Шахмат мактаби». 18.05 «Чехов ҳажвиялари». 19.05 Янгиликлар. 19.15 Миллионлар ленинча университети. 19.45 «Харобадаги отишмалар». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 4-5 сериялар. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 «Стандарт ва сифат» (рус тилида). **Москва кўрсатади.** 22.30 «Дўстларимиз табассуми».

Учинчи программа. Тошкент кўрсатади. 19.00 Тошкент янгиликлари. **Рус тилида:** 19.15 Ҳужжатли фильм. 19.30 Тошкент шаҳри ва Тошкент области меҳнаткашлари учун телепрограмма. «Шаҳримиз гўзал ва кўркам бўлсин» (ўзбек тилида). 19.55 **Тошкент** давлат консерваторияси ўқитувчилари ва студентларининг концерти. «Баҳор» концерт залидан олиб кўрсатилади. Танаффус вақтида киноочерк. 21.35 «Ёшлик тонги». Телевизион бадиий фильм.

Табассум

Бемаза шеърлар ёзиб юрган бир шоир Абдураҳмон Жомий ҳузурига келиб:

— Бу кеча тушимда Хизрни кўрдим. У зот менинг оғзимга тупурдилар,— деди. Жомий шундай жавоб берди:

— Янглиш а с а н, Хизр сенинг юзингга тупурган, оғзинг очиқ бўлгани учун унинг тупуги оғзингга тушган.

* * *

Шоирлардан бири хотинларга қарши жуда шиддатли шеър ёзиб, уларни ҳажв қилган эди. Хотинлар йиғилиб шоирни урмоқчи бўлдилар. Уни бир ерда тутиб олдилар. Шоир нима қилишини билмай уларга:

— Шеъримда айтилган сифатлардан пок бўлган хотинлар мендан сира ҳам хафа бўлмайдилар. Агар ўша сифатлар сизларда бўлса, мени уриб ўлдирсангиз ҳам ҳақингиз бор деди. Шунда хотинлар шоирни қўйиб юбордилар.

* * *

Бир одамнинг хотини никоҳдан бир ҳафта ўтгандан кейин туғди. У киши дарров китоб дўконига бориб алифбе, қоғоз, қалам, дафтар сотиб олди. Одамлар ундан:

— Ахир ўзинг ўқиш, ёзишни билмайсан бу нарсаларни нима қиласан?— деб сўраган эдилар, у киши:

— Хотиним уйланганимдан кейин бир ҳафта ўтгач туғди бунча оз муддат ичида дунёга келган бола албатта эрта-индин мактабга бориши керак. Шунинг учун ўқиш-ёзишга керакли нарсаларни олдиндан тайёрлаб қўйдим,— деди.

* * *

Чечак касаллиги билан вафот этган бир ёш болани дафн қилиш учун мозорга олиб бордилар. Уни қабрга қўйиш олдидан бир хотин ҳовлиқиб келиб:

— Ҳай, ҳай, бу болани шу ерга дафн қила кўрманг, менинг ўғлим ҳам шу ерга кўмилган. Бу боланинг чечак касали ўғлимга юқиб қолмасин яна. Соппа-соғ ўғлим оғриб қолмасин деб дод-фарёд қила бошлади.

* * *

Бир киши мақтаниб деди:

— Мен ва онам обҳавонинг қандай бўлишини биладиган жуда моҳир мунажжиммиз. Бизнинг айтганимиз бўлмай қолмайди.

Одамлар унинг сўзига ишонмадилар. У киши исбот қилишга киришди:

— Нега ишонмайсиз? Агар ҳаво булутланса, онам ёмғир ёғади дейди, мен эса ёғмайди дейман.

КОНКУРС

Юрий Прокопенко
украин ёзувчиси.

Жюри аъзоларининг афтига қараб, менга енгил бўлмаслигини тушундим. Мени айниқса, конкурс комиссияси раисининг қарашлари қўрқитарди. Хўш, айтингчи, бир вақтлар машҳур кўзбойлоқчи бўлган манежнинг кекса ветеранини нима билан ҳайрон қолдириш мумкин?

— Эшитамиз сизни, деди у.

Қўрқув ва ишончсизликдан асар ҳам қолмади менда. Мен ўзимни руҳан бардам ҳис этдим ва қандай конкурс имтиҳонлари бўлмасин, барига тайёр сездим.

Чўнтагимдан эринмасдан дастрўмолчани олдим, жюри қаршисида уни қоқдим ва пол бўйлаб ёйиб кўрсатдим. Сўнг кафтимга ишқадим.

Лол қолган комиссия аъзолари қаршисида ғиштлар пайдо бўлди. Мен дастрўмолчани яна бир қоқиб, тағин кафтимга ишқадим. Ғиштлар икки баравар кўпайди...

— Бас, етади,— босиқ овоз билан мени тўхтатди раис — Қолган пунктларни намойиш этинг...

— Ундай бўлса, шляпангизни мумкинми,— таъзим қилдим мен.

Уни дастрўмолча билан ёпиб, уч марта қўлимга ишқадим ва «Хап!» — дедим.

Кейин дастрўмолчани олдим, шляпани ағдардим. Ундан михлар тўкилди. Жюри аъзоларидан кимдир «Бас!» демагунча у тўкилаверди.

Шунда мен чап ботинкамни ечиб, ундан ўттиз метрлар чамаси нарида кўк бўёқ тўкдим. Ўнг ботинкамни ечиб отгандим, худди жала пайтида тарновдан отилиб чиқаётган сувдек олиф полга тўкилиб кетди.

— Сим ҳам топа оласизми? — сўради раиснинг ўнг томонида ўтирган комиссия аъзоси мендан.

— Чўнтагингизда,— дедим мен унга яқинлашиб.

Комиссия аъзосининг чўнтагидан симнинг икки юзинчи метри чиққанда, мен жюри аъзолари орасида жонланиш пайдо бўлганини сездим.

— Трубалар қани?— қизиқди раиснинг чап томонида ўтирган комиссия аъзоси.

— Марҳамат қилиб портфелингизни очсангиз,— илтимос қилдим мен.

Ҳайрон бўлган жюри аъзоси портфелидан турли диаметрлардаги труба намуналарини олди.

— Унитазларни қаердан оламиз? —масхараомуз савол эшитилди.

Мен кафтимни кафтимга уриб, сочимдан уч донасини юлиб олдим ва дедим:

— Ўтирган нарсангизга қаранг.

Жюри аъзоларининг оғзидан мақтов сўзлари отилиб чиқди. Кимдир, ҳатто чапак чалиб юборди.

Конкурс комиссиясини ботамом лол қолдириш учун ён чўнтагимдан кран олиб, унга пуфлагандим, иссиқ сув кела бошлади. Шимимнинг чўнтагидан лампочка олиб, ҳуштак чалгандим, у ёнди.

— Бу айни бизнинг одам! — эшитдим мен залдан чиқиб кетаётиб.

Қурилиш трестининг таъминот бошлиғи вакант лавозими учун конкурсда ғолиб чиққанлигимга шубҳа қолмаган эди.

Бироқ мени кўнгилсизлик кутаётган эди: таъминот бошлиғи лавозимига конкурсда мендан кейин қатнашган кишини олибдилар. У оригинал номерлари билан ҳаммани сеҳрлаб қўйибди: кўз бойлоқчилик билан жюри раисининг костюмини, шими ва туфлисини ечишга мажбур қилибди, кейин эса, конкурсда ўзидан олдин қатнашганларнинг номларини ўчиришга уни кўндирибди.

Русчадан Н. Шодиев таржимаси.

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 29/V да **Аида**, 30/V да **Майсаранинг иши**.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 29/V да **Ўғирланган умр**, 30/V да **Комиссия**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 29/V да **Жоним фидо**, 30/V да **Олифта**.

КИНО

29 МАЙДА
ҚИШКИ БИНОДА

Абитуриент қиз — «ЎЗБЕКИСТОН», «МИР» (кечқурун).

Еввойи қалб — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Тергов тугади,... энди унутинг! — ҲАМЗА номли (кечқурун).

Париж сирлари — С. РАҲИМОВ номли (кечқурун).

30 МАЙДА
ЁЗГИ БИНОДА

Абитуриент қиз — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Тергов тугади,... энди унутинг! — С. РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

Кўҳна деворлар — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

РЕСПУБЛИКА
«БИЛИМЛАР УЙИ»ДА
(Киров кўчаси, 24-уй)

30 май кеч соат 7 да

ЎЗБЕКИСТОН ЛЕНИН КОМСОМОЛИ МУКОФОТИ ЛАУРЕАТИ, ШОИР
АБДУЛЛА ОРИПОВНИНГ ИЖОДИЙ КЕЧАСИ ЎТКАЗИЛАДИ

КЕЧАДА Ленин комсомоли мукофоти лауреатлари: Республикада хизмат кўрсатган артистлар Ойдин **НОРБОЕВА**, Тўғон **РЕЖАМЕТОВ** ва артист Фарҳод **АМИНОВ**лар иштирок этадилар.

КЕЧАНИ Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати, шоир **ЭРКИН ВОҲИДОВ** олиб боради.

А. С. ПУШКИН НОМИДАГИ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИДА
ЎЗБЕКИСТОН ССР ВА КОМПАРТИЯСИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН
2—3 ИЮНЬ КУНЛАРИ
«ТАБАССУМ» УСТАХОНАСИ ИЖОДКОРЛАРИ ВА ИЖРОЧИЛАРИ ИШТИРОКИДА

„ТАБАССУМ САЙИЛИ“
ЎТКАЗИЛАДИ

ТАБАССУМ УЛАШАДИЛАР:
КУЛГИ ДАРҒАЛАРИ:

Ўзбекистон ССР халқ артистлари: **СОИБ ХЎЖАЕВ, ҒАНИ АЪЗАМОВ, АМИН ТУРДИЕВ, ОМИНА ФАЕЗОВА, РАУФ БОЛТАЕВ**;

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Эргаш **КАРИМОВ**, Бахтиёр **ИХТИЁРОВ**, Турғун **ХОНТУРАЕВ**, Рихси **ИБРОҲИМОВА**, Муҳаббат **ШАМАЕВА**, Малоҳат **ДАДАБОЕВА**, Гулсара **ЁҚУБОВА**;

Ленин комсомоли мукофоти лауреати: **ХАЙРУЛЛА САЪДИЕВ**;

Кулги усталари: Ҳасан **ЙЎЛДОШЕВ**, Ҳусан **ШАРИПОВ**, Абдураҳмон **АҲМЕДОВ**, Роза **КАРИМОВА**, Абулқосим **ТУЙЧИЕВ**, Одилжон **ОХУНЖОНОВ**, Зайнобиддин ва Мадаминжон **ЮСУПОВ**лар, Абдурайимполвон **НОРҚУЛОВ**.

Солистлар: Ортиқ **ОТАЖОНОВ**, Хайрулла **ЛУТФУЛЛАЕВ**, Клара **ЖАЛИЛОВА**.

Ўзбекистон радиоси қошидаги Тилаш **ХЎЖАМБЕРДИЕВ** бошчилигидаги

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АНСАМБЛИ

Шунингдек «**ТАБАССУМ САЙИЛИ**»га «**ТАБАССУМ**» — радиожурналининг муҳаррирлари Тўлан **ҚЎЗИБОЕВ**, Исом **ЗОКИРОВ**, Тўлқин **СОДИҚОВ**, Тўра **РАҲИМОВ** ва режиссёр Маннон **УБАЙДУЛЛАЕВ**лар таклиф қилинган.

Табассум кечасида сиз «**ТАБАССУМ**»нинг сертабассум мухбири «**МУЛЛА ТАБАССУМ**» ва тингловчиларнинг севимли қаҳрамонлари **ҚУВНОҚЖОН** ва **ЖУҚИВОЙ**лар билан учрашасиз.

«**ТАБАССУМ САЙИЛИ**» кундуз соат 4 дан бошланади.

САЙИЛИМИЗГА МАРҲАБО, КУЛГИСЕВАР ДЎСТЛАР!

СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

Гандбол бўйича юқори лига командалари мамлакат чемпионатининг навбатдаги учрашувлари Тошкентда муваффақият билан ўтмоқда.

СУРАТДА: ЦСКА (Москва) ва СКА (Киев) командалари ўртасида беллашув пайти.

М. Нуриддинов фотоси.

НАВБАТДАГИ УЧРАШУВЛАР

Футбол бўйича СССР чемпионатининг биринчи лига командалари ўртасида навбатдаги учрашувлар ҳам бўлиб ўтди. Бунда «Спартак (Орджоникидзе) — «Уралмаш» (Свердловск) командалари учрашувлари томошабинларда катта таассурот қолдирди. Биринчи таймнинг тугашига бир неча минут қолганда қаттиқ сел ёғди. Лекин, шунга қарамай, ўйинчилар ва томошабинлар стадионни тарк этмадилар. Иккинчи тайм янада қизиқарли бўлди. Рақиблар бир неча бор дарвоза олдида хавфли вазият туғдиришди. Айниқса, мезбонлар тез-тез меҳмонлар дарвозасини нишонга ола бошладилар. Шундай ҳужумлардан бири муваффақият билан тугади. Спартакнинг ўйинчиси Кайшаури тўпни дарвозага аниқ йўналтирди. Ҳисоб 1:0. Иккинчи таймнинг тугашига 15 минут қолганда спартакчилар юксак маҳорат билан ўйнашди. Лекин, улар ҳал қилувчи дақиқалардан мақсадга мувофиқ фойдалана олмадилар. Тўп гоҳ дарвоза тўсинига тегиб, орқага қайтар, гоҳ тўсин тепасидан ва ёнидан ўтиб кетарди. Ўйин тугашига ҳам бир неча минут қолганда спартакчилар ҳисобни 2:0 га етказишди.

Бу турда «Спартак» (Нальчик) — «Кузбасс» (Кемерово) командалари учрашдилар. Ҳисоб 2:1 билан спартакчилар фойдасига ҳал бўлди.

Краснодар ва Ашхобод шаҳрида бўлиб ўтган ўйинларда бир хил натижа — 2:2 қайд этилди. Краснодарда «Кубань» командаси Пермнинг «Звезда» спортчилари билан, Ашхободнинг «Строитель» командаси эса Симферополнинг «Таврия» командаси ўйинчилари билан куч синашдилар.

«Торпедо» (Кутаиси) — «Металлург» (Липецк) учрашувлари эса 1:0 ҳисобида тугади.

«Памир» (Душанба) — «Спартак» (Ивано-Франковск) командаларининг беллашувлари эса 2:0 ҳисобида «Памир» спортчилари фойдасига ҳал бўлди.

Ярославлда маҳаллий «Шинник» командаси Ивановонинг «Текстильщик» командасини қабул қилди. Қизиқарли ўтган бу учрашув 2:1 ҳисобида мезбонлар фойдасига ҳал бўлди.

УЧИНЧИ ТУР ТУГАДИ

Тошкентда Гандбол бўйича СССР чемпионатининг учинчи давра ўйинлари ниҳоясига етди. Якунловчи турда Москва авиация институтининг студентлари катта маҳорат кўрсатди. Улар Запорожьенинг ЗМЕТИ командаси ўйинчилари билан куч синашдилар. Қизиқарли ўтган бу учрашув 32:21 ҳисобда Москва авиация институти командаси фойдасига ҳал бўлди.

Саккиз команданинг ўйинларини томошабинлар зўр қизиқиш билан кўрдилар. Натижада, бу команда ҳаммадан кўп очко тўплади. Студентлар 38 очко билан биринчи ўринни эгаллаб турибдилар.

Шунингдек, Москванинг «Кунцево» спорт клуби командаси ўйинчиларининг маҳорати ҳам тошкентликларда катта таассурот қолдирди. Бу клуб ўйинчилари барча учрашувларда актив қатнашдилар ва 30 очко билан иккинчи ўринни қўлга киритишди. ЦСКА эса 28 очко билан учинчи ўринни эгаллади.

Тбилисининг «Буревестник» командаси Марказий Армия спорт клуби командасидан 21:30 ҳисобида навбатдаги мағлубиятга учради. СК «Кунцево» командаси ЗАС Запорожье командасини 23:22 ҳисобида ютди. Тошкентнинг СКИФ командаси бу учрашувда Киевнинг СКА командаси спортчиларини қабул қилди. Қизиқарли ўтган бу учрашув 19:19 ҳисобида дуранг натижа билан тугади.

Командаларнинг тўплаган очколари қуйидагича: ЗМЕТИ —22, СКА «Киев» — 21, ЗАС — 13, СКИФ—8, «Буревестник» —6 очкога эга.

Бепарволик туфайли

Йўл ҳаракати қоидаларининг 73 ва 76-бандларида: «Ҳайдовчи юз бериши муқаррар бўлган ҳар бир кўнгилсиз ҳодиса олдини олиш учун бошқариб бораётган транспорт тезлигини пасайтириш ёки уни тўхтатиш юзасидан барча зарур чораларни кўриши керак. Шаронтга қараб, у олдинда келаётган ва тўқнашиб кетиш эҳтимоли бўлган транспорт воситалари билан кўнгилсиз ҳодисага йўл қўймаслик юзасидан энг тўғри тадбирни танлаши керак», дейилади.

КУЧА
ТАСОДИФЛАРИ

ГАЗ—452 «26—77 ТНГ» автомашинаси шофёри Хидралиев бу қоидаларни эътибордан четда қолдирган эди. Шунинг учун ҳам, у Луначарское шоссесида бораётиб, ЛИАЗ — 677 «39—44 ТШЗ» автобусига транспортини уриб олди. Йўл белгиларини менсимаслик у билан бирга пассажир Н. Ҳожиназаровага ҳам қимматга тушди. Уларнинг иккаласи ҳам шифохонага жойлаштирилди.

СУРАТДА: бахтсиз ҳодиса акс эттирилган.

Б. Йўлдошев фотоси

Арслонлар қўриқланмоқда

ДЕҲЛИ. Ҳозир Ҳиндистонда ғалати бир аҳоли рўйхати ўтказилмоқда. Егерлар Осиёда бирдан-бир арслон қўриқхонаси жойлашган Гира ўрмонларида яшовчи ҳайвонларни ҳисоблаб чиқмоқдалар.

Шу хилдаги энг кейинги рўйхат арслонлар тез камайиб кетаётганлигини кўрсатди. 1955 йили мутахассислар 300 га яқин арслон борлигини санаган бўлсалар, 1968 йилга келиб атиги 177 тасини топиш мумкин бўлди. Кейинги вақтларда ёввойи ҳайвонларни қўриқлаш борасида кўрилган шошилинч чоралар шу сафарги рўйхат маълумотлари тузукроқ чиқса керак, деб умид қилишга имкон беради. Ҳар ҳолда Гира қўриқхонаси жойлашган Гужарот штати ўрмон департаментининг вакиллари камида 250 арслон рўйхатга олинишини мўлжаллаб турибдилар.

(ТАСС).

Редактор
С. М. ҚАРОМАТОВ.

Тошкент оқшоми 4 бет.
29 МАЙ, 1974 й.

ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КЎЧАСИ, 15-УЙ.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, Эълонлар бўлими—33-81-42.

Р — 03512. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр А—3125